

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ШУМАРСТВА

Шуме Републике Српске

а . д . СОКОЛАЦ

**ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2017.
ГОДИНУ**

СОКОЛАЦ, новембар 2016. године

Садржај

I УВОД.....	3
II ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОСЛОВАЊА У 2016. ГОДИНИ.....	6
1. УРЕЂИВАЊЕ ШУМА.....	6
2. СЈЕМЕНСКО-РАСАДНИЧКА ПРОИЗВОДЊА И ШУМСКО-УЗГОЈНИ РАДОВИ	6
3. ЗАШТИТА ШУМА	7
4. ИСКОРИШЋАВАЊЕ ШУМА	9
5. ИНВЕСТИЦИОНА УЛАГАЊА	10
6. ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ И МЈЕРЕ ФИНАНСИЈСКЕ КОНСОЛИДАЦИЈЕ	10
7. ЦЕРТИФИКАЦИЈА ШУМА	10
III САДАШЊЕ СТАЊЕ ШУМАРСТВА.....	12
IV ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2017. ГОДИНУ	15
A. ЗАЈЕДНИЧКИ ЕЛЕМЕНТИ ЗА ИЗРАДУ ПРОИЗВОДНО-	15
-ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ЗА 2017. ГОДИНУ	15
1. СЈЕМЕНСКО-РАСАДНИЧКА ПРОИЗВОДЊА И ШУМСКОУЗГОЈНИ РАДОВИ	15
2. ЗАШТИТА ШУМА	17
3. ПЛАНИРАНИ ОБИМ СЈЕЧЕ И ПРОИЗВОДЊЕ ШУМСКИХ ДРВНИХ СОРТИМЕНАТА	19
4. План РЕАЛИЗАЦИЈЕ ШУМСКИХ ДРВНИХ СОРТИМЕНАТА.....	20
5. План УКУПНЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	20
6. План УТРОШКА СРЕДСТАВА НАДОКНАДЕ ЗА КОРИШЋЕЊЕ ШУМА И ШУМСКОГ ЗЕМЉИШТА И НАДОКНАДЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ОПШТЕКОРИСНИХ ФУНКЦИЈА ШУМА.....	21
7. План РАДНЕ СНАГЕ	21
8. План ПРИХОДА И РАСХОДА.....	21
9. План ИНВЕСТИЦИОНИХ УЛАГАЊА	24
10. План ОБРАЗОВАЊА И СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА	24
11. Остали ПЛАНОВИ.....	24
12. Остале АКТИВНОСТИ.....	25
B. ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН.....	26
1. СЈЕМЕНСКО-РАСАДНИЧКА ПРОИЗВОДЊА И ШУМСКО-УЗГОЈНИ РАДОВИ.....	26
2. ЗАШТИТА ШУМА И ШУМСКОГ ЗЕМЉИШТА	30
3. ПЛАНИРАНИ ОБИМ СЈЕЧЕ И ПРОИЗВОДЊЕ ШУМСКИХ ДРВНИХ СОРТИМЕНАТА	33
4. План РЕЛИЗАЦИЈЕ ШУМСКИХ ДРВНИХ СОРТИМЕНАТА.....	37
5. План УКУПНЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	39
6. Остали ПРОИЗВОДИ ШУМАРСТВА	39
7. План ПОСЛОВАЊА ЦЕНТРА ЗА ГАЗДОВАЊЕ КРШОМ	40
8. План ПОСЛОВАЊА ИСТРАЖИВАЧКО-РАЗВОЈНОГ И ПРОЈЕКТНОГ ЦЕНТРА.....	41
9. План РАДНЕ СНАГЕ.....	42
10. План ОБРАЗОВАЊА И СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА.....	42
11. План ЦЕРТИФИКАЦИЈЕ ШУМА.....	42
12. План ФОРМИРАЊА И РАСПОДЈЕЛЕ УКУПНОГ ПРИХОДА.....	43
13. План РАСХОДА	44
14. План ИНВЕСТИЦИОНИХ УЛАГАЊА	46
ЗАКЉУЧЦИ:.....	48

ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД

Табела 1.1. План потребних сјемена за сјетву у расадницима.....	1
Табела 1.2. План производње садног материјала.....	1
Табела 1.3. План шумскоузгојних радова.....	4
Табела 2. План заштите шума.....	9
Табела 3.1. План сјече по категоријама шума.....	10
Табела 3.2. Планирани обим сјеча /ЕТАТ/.....	48
Табела 3.5. Планирана сјеча по подручјима општина.....	52
Табела 4.1. Динамика сјече.....	57
Табела 4.2. Динамика привлачења.....	58
Табела 4.3. Динамика отпреме.....	59
Табела 5. План реализације шумских дрвних сортимената.....	60
Табела 5.2. План сортиментне реализације из редовних и ванредних сјеча.....	65
Табела 6. План укупне реализације.....	79
Табела 8. Формирање и расподјела укупног прихода.....	80
Табела 8.1 План расхода.....	81
Табела 8.2 План прихода и расхода /Биланс успјеха/.....	83
Табела 9. План инвестиционих улагања.....	86
Табела 7. План радне снаге.....	117
Табела 10. План образовања и стручног усавршавања.....	119
Табела 3.3 План сјечиве дрвне масе по одјелима.....	120

I УВОД

Шума је сложена биљна заједница или биогеоценоза (екосистем) шумског дрвећа које утиче једно на друго, као и на средину у којој се налази. Основни дијелови шуме као екосистема су земљиште, ваздух, шумска животна заједница и геолошка подлога. Шуме су најсложенији копнени екосистем. У њима поред дрвећа живи много других врста биљака, животиња, гљива и микроорганизама. Сложеност се огледа у њиховој израженој спратовности и разноврсној међусобној повезаности свих чланова животне заједнице.

Шумарство постоји од када човјек покушава да шуму искористи за задовољење својих потреба. Под шумарством се могу назвати све човјекове активности чији је циљ одрживо коришћење шумских еколошких система и располагање тим добрима у складу са потребама човјека, при чему се шумским системима мора газдовати да задовоље све потребе. Шумарство се односи и на све економске, еколошке, социјалне и друштвене категорије коришћења. Човјек, дакле, путем шумарства свјесно интервенише у природи и утиче на развој шумских еколошких система, како би себи обезбједио одређену добит. У периоду развоја људске заједнице, све до почетка интензивније индустријализације, шума је било у изобиљу. Човјек им није придавао посебан значај, а није довољно схватао њихову улогу и утицај на стабилност и других еколошких система. Шума је сматрана вјечном и неуништивом, као што се мислило и за ваздух, воду, земљиште и друга природна добра. Садашња сазнања су дијаметрално супротна и на очување шуме се гледа као на очување простора за опстанак људске популације. Тако се питањима газдовања шумским ресурсима посвећује глобална пажња која има за циљ да оно буде трајно, тј. да се мјерама газдовања одржава или повећава заштитни капацитет шуме.

Дрвеће и друге дрвенасте биљке које расту у шумама представљају ослонац многим другим организмима и имају развијене комплексне механизме за одржавање високог нивоа генетске разноврсности. Ова генетска варијација, која се дешава унутар врсте и између врста, има бројне фундаменталне улоге. Она омогућава дрвећу и грмљу да реагују на промјене у окружењу, укључујући и оне које проузрокују штеточине, болести и климатске промјене. Очување диверзитета се сматра сложеном и комплексном активношћу која настоји да обезбједи наставак живота, еволуцију и доступност ових ресурса за садашње и будуће генерације.

С обзиром на бројне користи и функције шума као што су производне, заштитне и социјалне, шума је постала објекат за вишенамјенско коришћење. За успјешно коришћење потенцијала шумских екосистема потребно је обезбједити уравнотежено управљање истим. Кориштење потенцијала шумског екосистема Републике Српске треба да се врши у складу са два основна параметра, еколошким и економским, који у овом случају треба да буду комплементарни.

Одрживо управљање природним вриједностима, очување природне равнотеже, разноврсности и повећање квалитета животне средине императив је савременог друштва. Вриједности ових простора су природна богатства, а међу њима шума заузима централно мјесто. У данашње вријеме, као стратешки циљ апострофира се очување, заштита и унапређење природних добара. Појам одрживости у свим својим различитим формама, се у стручној употреби у шумарству мора означити као временски неутралан појам, који говори о трајању, опстанку, сталности или равнотежи стања и производње. Појам одрживости на тај начин стоји насупрот појмовима потрошња, прекомјерно коришћење, исцрпљивање или уништење. Међутим за конкретизацију одрживости у шумарству увијек је неопходно суштинско одређење, тј. која стања, односно производи, треба да буду одрживо осигурани или произведени. Напријед речено намеће обавезу шумарској струци да се према шумама, као стратешком добру, глобално, а и локално (на простору Републике Српске), у планском смислу односи стратешки. То подразумјева стратешко планирање начина, обима и облика коришћења шума и функција шума на један трајно одржив начин, за дужи временски период. У том смислу шумарски сектор Републике Српске, кроз стратешко планирање, а уважавајући опште прихваћени принцип равнотеже економских, еколошких, социјалних и културних функција шума, може да пружи значајан допринос одрживом развоју Републике Српске. Планирање има за циљ доношење одлука и предузимање активности које обликују основну дјелатност, воде то што организација јесте, те оно чиме се она бави и концентришући се при томе на будућност. План представља интегрални скуп стратешких циљева и

активности, који су потребни како би се у будућности остварио жељени резултат. Битна карактеристика планирања у шумарству је унутарсекторска повезаност и усклађеност циљева газдовања шумама утврђених законима, стратешким плановима, шумарском политиком.

Послови, мјере, задаци и активности у Производно-финансијском плану свих организационих дијелова и Предузећа у цјелини су првенствено усмјерени на чување и заштиту шума, његу и одржавање постојећих шумских култура, нова пошумљавања, унапређење и развој сјеменско-расадничке производње, искоришћавање шума (сјеча, израда, привлачење и реализација шумских дрвних сортимената) у складу са реалним могућностима шумских састојина и одредбама шумско-привредних основа, приоритетима инвестиционих улагања, унапређење стања у ловиштима којима газдују шумска газдинства, као и на пружању квалитетних и правовремених стручних услуга у газдовању приватним шумама.

Основ за припрему и доношење Плана су обавезе у газдовању шумама и ловиштима, утврђене Законом о шумама, Законом о ловству, Законом о јавним предузећима, подзаконским прописима, FSC стандардима, шумско-привредним основама, ловним основама, пројектима за извођење радова у шумарству и Смјерницама за израду годишњег производно-финансијског плана за 2017. годину.

Припрема и израда годишњег Производно-финансијског плана за 2017. годину Предузећа ради се у складу са Законом о шумама ("Сл.гласник РС" број 75/08 од 15. августа 2008. године) и Измјенама и допунама Закона о шумама ("Сл.гласник РС" број 60/13 од 18. јула 2013. године) који је, посматрано са правног и економског становишта дефинисао мјесто и улогу ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац.

Чланом 4.став 1. Закона регулисано је да "шумама и шумским земљиштем у својини Републике управља и газдује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде". Управљање и газдовање шумама и шумским земљиштем у својини Републике је дјелатност од општег интереса.

Законом о измјенама и допунама Закона о шумама је регулисано да „Министарство врши контролу и праћење извршених радова Јавног предузећа шумарства и прави годишњу анализу активности, са оцјеном рада и приједлогом мјера у погледу даљег коришћења шума и шумског земљишта у својини Републике, укључујући и обавезу одржавања“ (члан 31. став 5 Закона о шумама).

Законом је, даље регулисано да дио послова газдовања шумама и шумским земљиштем (коришћење шума и шумског земљишта у својини Републике, укључујући и обавезу одржавања), обавља ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац /у даљем тексту Предузеће/ на основу посебног уговора који закључује са Министарством уз претходну сагласност Владе РС (корисник шума и шумског земљишта). 23.11.2009. године закључен је Уговор о коришћењу шума и шумског земљишта у својини Републике Српске, укључујући и обавезу одржавања на период од 50 година, којим су уређена права и обавезе уговорних страна.

Предузеће остварује уговорна права на начин који одговара природним законитостима шумског екосистема, као и мјерама које омогућавају његову интегралну заштиту, одрживост биолошке равнотеже и биодиверзитета, а по основу провођења мјера којима се побољшава еколошка, економска и социјална функција шумског екосистема. Чланом 34. и 35. Закона регулисана су права и обавезе нашег Предузећа као корисника шума, а то су првенствено:

- заштита шума и чување шума,
- израда и спровођење планских докумената (израда годишњег плана газдовања, извођачких пројеката),
- производња шумског репродукционог материјала,
- гајење шума,
- коришћење шума и осталих шумских производа,
- изградња и одржавање шумских путева и других објеката,
- унапређење општекорисних функција шума,
- вођење евиденција о шумама,
- обезбјеђење средстава за одржавање и заштиту шума,
- издвајање, уређење и унапређивање стања у постојећим сјеменским објектима,

-чување и одржавање граничних ознака између шума у својини Републике и шума у приватној својини,

-заштита шума од пожара и

-други послови одређени Законом и прописима донесеним на основу Закона.

Предузеће има обавезу очувања и увећања вриједности шума, обезбјеђења услова за развој и остваривање општекорисних функција шума, остварења најбољег економског ефекта, као и усклађивање својих планова и активности са плановима и активностима других корисника природних добара који обављају привредну дјелатност у оквиру истог подручја.

Предузеће, као корисник шума и шумског земљишта је дужно да:

-осигура економску функцију шума обезбјеђењем трајности приноса од дрвета и осталих производа и функција шума,

-повећава учешће шума високог узгојног облика у укупном шумском фонду,

-повећа површине под интензивним засадама ради повећања производње дрвета,

-преводи деградиране шуме у високе шуме уколико то еколошки услови дозвољавају,

-обезбјеђује природни начин обнављања и вјештачко подизање шума у складу са еколошким условима и

-обавља друге послове који доприносе развоју и очувању шума.

Предузеће има право интегралног коришћења шума и шумског земљишта ради стицања добити што подразумијева:

-производњу и промет шумских дрвних сортимената,

-производњу и промет шумског репродуктивног материјала,

-сакупљање, производњу и промет осталих шумских производа,

-експлоатацију камена, пијеска и шљунка за своје потребе,

-управљање ловиштима и

-друге дјелатности у вези са интегралним коришћењем шума и шумског земљишта у складу са Законом.

У 2012. години усвојена је од стране Народне скупштине Републике Српске „Стратегија развоја шумарства Републике Српске за период 2011-2021. године“.

Чланом 28. Закона регулисано је да Јавно предузеће шумарства доноси годишњи план газдовања шумама у својини Републике који мора бити у складу са Шумскопривредним основама.

Саставни дио годишњег плана су извођачки пројекти. Садржај годишњег плана може се измијенити само због елементарних непогода и других непредвиђених околности и то по истој процедури по којој је првобитно донесен.

Годишњи план садржи: план заштите шума, гајења, сјеменско-расадничке производње, коришћења шума, изградње и коришћења инфраструктуре и коришћења осталих шумских производа, као и планирани обим средстава за извршење овог плана.

II ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОСЛОВАЊА У 2016. ГОДИНИ

У циљу што реалније израде плана пословања, маркирани су присутни проблеми и одређени основни правци будућег дјеловања, са освртом на пословање у претходној години.

Активности Предузећа у 2016. години су биле усмјерене на извршење обавеза проистеклих из шумско-привредних основа, преточених у годишњи план пословања за 2016. годину.

Пословну 2016. годину карактерише низ активности усмјерених на извршење свих планских задатака од узгоја, заштите и искоришћавања шума, до приоритетног инвестирања, трансформације, ефикаснијег рада и бољег финансијског резултата.

Предузеће је у 2016. години пословало у повољнијем пословном амбијенту у односу на претходне године, за које је било карактеристично нарушено финансијско стање дрвопрерађивачког сектора узроковано негативним ефектима свјетске економске кризе у претходном периоду. Све је то утицало на спорост опоравка дрвопрерађивачког сектора који је своју хроничну неликвидност пренио на Предузеће, кроз немогућност плаћања обавеза за испоручену робу. У 2016. години дошло је до евидентног опоравка дрвопрерађивачког сектора (у смислу поправљања ликвидности), што је утицало на повећање тражње за ШДС, те је самим тим дошло и до значајне консолидације Предузећа.

1. Уређивање шума

У току 2016. године прикупљени су и обрађени таксациони подаци и израђен је текстуални дио шумскопривредне основе за „Усорско-Укринско“ шумскопривредно подручје.

Извршено је прикупљање таксационих података за израду шумскопривредних основа за сљедећа шумскопривредна подручја:

- „Средњеврбаско“,
- „Ханпјесачко“ и
- „Чемерничко“.

Извршено је обиљежавање граница одјела за израду шумскопривредних основа за сљедећа шумскопривредна подручја:

- „Которварошко“,
- „Козарачко“ и
- „Рибничко“.

Настављена је дигитализација карата у преосталим шумскопривредним подручјима (оним шумскопривредним подручјима која немају дигитализоване карте).

Извршено је пројектовање и урађена инвестиционо-техничка документација за изградњу 40 километара шумских камионских путева, као и пројекти за реконструкцију 30 километара шумских камионских путева.

У 2016. години извршени су прегледи регистрованих и нерегистрованих сјеменских објеката у свим шумскопривредним подручјима гдје је било таквих објеката. У склопу тих активности вршен је преглед расадника, Индустријских плантажа и Института за генетичке ресурсе, у погледу контроле производње и здравственог стања садног материјала.

У 2016. години завршено је снимање података на постављеним биоиндикацијским тачкама у оквиру Извјештајно-прогнозне службе.

У овој години настављени су послови обуке сјекача и тракториста у Јавном Предузећу у складу са одлуком Управе Јавног Предузећа.

2. Сјеменско-расадничка производња и шумско-узгојни радови

Сјеменско-расадничка производња организована је у "Центру за сјеменско-расадничку производњу" Добој /ЦСРП/, који у свом саставу има пет расадника („Станови“-Добој; „Петковача“-Брчко; „Бишина“-Шековићи; „Ступине“-Невесине, „Горња Пухарска“-Приједор). ЦСРП Добој у оквиру Предузећа је формиран у циљу очувања генофонда шума Републике Српске и његово

одрживо коришћење за производњу квалитетног сјемена и садног материјала. Остваривање ове функције шума је увелико олакшано изградњом Сјеменског центра у расаднику "Станови" у Добоју, 2009. године, чиме је Предузеће активно укључено у токове савременог шумарства. За сјетву је коришћено домаће сјеме, које је прикупљено из регистрованих сјеменских објеката.

У прилог томе иде и набавка постројења за индустријску производњу контејнерских садница, система за наводњавање растилишта, одређене количине контејнера и рамова. Ријеч је о донаторским средствима Пројекта одрживог газдовања шумама и крајолицима, чије активности финансира Глобални фонд за заштиту животне средине /GEF/ путем Свјетске банке. Коришћењем савремене линије за производњу садница значајно ће се побољшати квалитет садног материјала, а тиме и успјешност радова пошумљавања на терену.

За извршење плана производње садница припреме су почеле у јесен претходне године када је извршена припрема земљишта за сјетву сјемена и пикирање садница.

Шумска газдинства су правовремено обезбијеђена потребним садним материјалом за пошумљавање.

У склопу „Центра за газдовање кршом Требиње“ основан је расадник који има функцију производње медитеранских врста садног материјала.

Оцјена извршења шумско-узгојних радова у односу на план за 2016. годину није задовољавајућа, тако да се у високим шумама са природном обновом и шумским културама (проста репродукција) очекује остварење од 69 % посматрано вриједносно. Обим радова у изданаџним шумама, високим деградираним шумама и голетима способним за пошумљавање је на још нижем степену извршења, и очекује се остварење од 58 % у односу на план. Подбачај радова у оквиру проширене репродукције је највећим дијелом узрокован већ можемо рећи хроничним недобијањем средстава посебних намјена - надокнаде за унапређење општекорисних функција шума. Оно што је алармантно је очекивање да ће остварење радова у оквиру просте репродукције шума бити на неких 70 % од планиране вриједности за 2016. годину. Тако мало остварење је једно од најнижих у последњих неколико година што нам намеће обавезу да се овом сегменту рада у оквиру шумарства мора посветити нарочита пажња.

За разлику од ових података као позитиван примјер истичемо почетак подизања засада топола. У склопу сарадње са Институтом за низијско шумарство из Новог Сада настављен је пројекат оснивања засада топола. Активности на овом пројекту су почеле 2014. године када су посађене резнице тополе у ЦСРП Добој у расаднику Петковача у Брчком. Резнице су биле спремне за пошумљавање у прољеће 2016. године. Пошумљавање је вршено на подручју ШГ „Градишка“, у шумској управи Подграци на локацијама к.ч. бр. 629 „Крчевина“ и к.ч. бр. 630 „Гушта“. Радови су вршени у периоду од 12.04.2016. до 17.06.2016. Овом приликом су подигнута огледна поља тополе и то: *Populus deltoides* клон S 1-8, *Populus deltoides* клон S 6-36, *Populus deltoides* клон 478 (NS-2), *Populus e/a* клон I-214. Посађено је 1200 комада резница на укупној површини свих огледних поља 3,3 ha. Сви ови радови су рађени уз константно присуство стручњака Института. Због плављења Саве на предвиђеним површинама са побадањем резница се каснило тј. кренула је вегетација, те се морало вршити тзв. чемирање као додатни рад. Уз континуирану сарадњу са стручњацима Института очекује се да ће се са ових огледних површина производња проширити на сва она газдинства која се налазе око ријечних долина. Ове активности су пионирског карактера, са циљем интензивирања производње у шумарству.

3. Заштита шума

Заштита шума се проводи по Програму мјера и активности на заштити шума, Плану заштите шума и објеката од пожара, Оперативним плановима заштите од пожара, а у складу с законским и подзаконским актима.

- Проведене су све превентивне мјере на заштити шума од пожара и од штетних инсеката.

- Број пожара и штете које су они проузроковали у 2016. години је, у вријеме писања овог документа, на прошлогодишњем нивоу. Површина захваћена пожаром и штете које су они проузроковали су веће од оних у 2015. години. Да штете од пожара не буду и драстично веће заслуга је служби и оперативних тимова за заштиту од пожара.

Због учесталих периодичних каламитета губара (*Lymantria dispar*), у свим газдинствима провођен је интензиван мониторинг контролних плоха. Градација ове штеточине је интензивирала координирање активности Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде РС, ЈП „Шуме РС“ а.д. Соколац и Оперативног тима за сузбијање губара са циљем праћења популације губара (бројност легала, паразитираност лутки, имага, проценат неоплођених јаја и проценат паразитираности јаја у јајним леглима). Константно се врше прикупљања и обраде ових података зарад утврђивања стања и дефинисања даљих активности на сузбијању бројности популације губара.

Заштита шума од поткорњака базира се на: мјерама успостављања шумског реда, сјечи случајних ужитака (израда свих нападнутих стабала), примјени феромонских препарата за контролу и сузбијање сипаца у вријеме њиховог ројења, и само у изузетним случајевима (гдје друге методе не могу да се применију) усмјерена употреба дозвољених инсектицида.

И поред свега наведеног, у претходним годинама евидентно је повећано учешће целулозног дрвета четинара што је директно везано за појаву нарушене биолошке стабилности четинарских састојина, у којима је велики број девитализованих стабала лака мета за поткорњаке, који су у овом ланцу секундарне штеточине. Сушење састојина смрче и појединачних стабала јеле највише је изражено на простору Романије. Због тога је Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде донијело „Наредбу о спровођењу мјера заштите шума сјечом стабала случајних ужитака на романијском платоу“ (Сл. гласник РС број 62 од 27.07.2016. године). Овом наредбом се обавезују газдинства Романија и Височник да обуставе радове на редовним сјечама док се кроз сјечу случајних ужитака не санирају све локације на којима је евидентирано сушење четинарских стабала. У том контексту истима је наложено да све расположиве људске и материјалне ресурсе ангажују на извршењу ових задатака. Прописане мјере ће имати смисла само онда ако се на жаришту, поред фенотипски нападнутих стабала у језгру, изврши и сјеча следећег прстена 5-10 метара условно здравих стабала, јер је из искуства познато да су се у њима већ настанили поткорњаци.

Уз ове мјере потребно је на дугорочном плану инсистирати на пошумљавању лишћара у чистим четинарским шумама са циљем да се проценат лишћара доведе до 30 % учешћа, јер ће се тиме смањити киселост земљишта, а самим тим ће се добити стабилније и отпорније састојине на све биотске и абиотске утицаје. Мање пошумљавање лишћара је и даље присутно и апострофира се као проблем у дистрибуцији садница у ЦСРП Добој.

Сушење састојина хрста китњака на планини Озрен је и даље актуелно и присутно је на површини од око 1 000 ha. Оперативни тим за заштиту шума који је оформило Ресорно министарство, а чији чланови су представници Предузећа, Шумарског факултета и Ресорног министарства, је предложио да се све површине на којима је присутно сушење хрста санирају тако што ће се хрст посјећи. За сваки објекат рада потребно је урадити пројекат шумскоузгојних радова. На површинама гдје нема потребе за пошумљавањем, у години уroda сјемена, извршити припрему земљишта за природну обнову. На површинама гдје има потребе за пошумљавањем, пошумљавање извршити са квалитетним садницама црног бора. На нешто дубљим земљиштима и на блажим падинама пошумљавање извршити са садницама старости 2+0, а на пливљивим и стрмијим падинама садницама црног бора са обложеним коријеном. На површинама гдје је дошло до природног обнављања црног бора и хрста китњака по потреби вршити мјере њега. На основу процјене запослених у газдинству, око 118 ha ових површина је потребно вјештачки пошумити. Због чињенице да је сушење хрста на планини Озрен попримило размјере елементарне непогоде, у току су преговори са Ресорним министарством о финансирању неких од радова на санацији површина.

Оно што се намеће као нова потенцијална опасност је чињеница да су велики комплекси састојина црног бора подложни шумским пожарима, због тога је потребно тамо гдје је могуће, остављати противпожарне пруге лишћара.

4. Искоришћавање шума

Због повољних услова на тржишту који се манифестују у израженој потражњи шумских дрвних сортимената, ова година је једна од најбољих у задње вријеме по питању остварења производних задатака. Очекује се да ће све фазе бити остварене у планираном обиму (сса 100%).

Због израженог сушења четинарских састојина ванредне сјече у истим су заступљеније у односу на план и директно су утицале на лошију структуру реализације ШДС, у којој су у односу на план за 2016. годину заступљенији мање вриједни дрвни сортименти четинара. То се првенствено односи на целулозно дрво четинара чија је реализација већа за 4,84 % у односу на план. Тако неповољна сортиментна структура је утицала и на просјечне цијене, па се очекује мања просјечна продајна цијена четинара за око 3,10 КМ/м³ у односу на планску. Код лишћара се очекује већа просјечна цијена за око 3,41 КМ/м³ што је посљедица повољне сортиментне структуре која се огледа у већем учешћу трупаца у односу на планирано.

У циљу унапређења квалитета и евиденција производње примјењиване су:

- мјере с посебном поентом на квалитетном и стручном кројењу и класирању сортимената, основном предуслову за бољи сортиментни напад,
- јединствене евиденције,
- израђен Правилник о поступку уступања радова у шумарству, прилагођен донешеним прописима,
- јединствене норме и калкулације.

Радови на искоришћавању осталих шумских производа су практично на почетку. Изузетак је „Центар за газдовање кршом“ Требиње у коме се у складу са одлукама управних органа Предузећа из ранијег периода приступило плантажном узгоју лаванде на површини од 2,08 ха и од ове године смиља на површини од 2,4 ха (74 000 садница). У 2016. години извршени су радови на њези плантаже и то: међуредна обрада земљишта, фрезање, окопавање, прихрањивање и залијевање садница. У овој години извршена је и берба лаванде, тако да је сакупљено сса 6 тона стабљика са цвијетом. За разлику од претходних година када је извршена продаја лаванде у сировом стању у овој години вршена је дестилација исте и произведено је уље лаванде сса 38 литара које је у моменту писања овог планског документа послато на анализу. Све радове су извршили радници Центра.

Успјешнији рад и већи ефекти од споредних шумских производа се могу очекивати доношењем националне шумарске политике Републике Српске, кадровским јачањем у организационим дијеловима, упутствима за рад, те обезбјеђењем пратећих објеката (хладњача, магацина) и тржишта. Организовано прикупљање и откуп осталих шумских производа (гљиве, љековито биље, шумски плодови, пужеви итд.) је заступљено у укупном приходу Предузећа у малим износима. Коришћење шљунка, пијеска и камена врши се искључиво за властите потребе у складу са Законом.

Активности у ловиштима одвијају се у складу са законским прописима, ловним основама и Планом. Неопходно је ускладити активности са Законом о ловству, те појачати активности на чувању и заштити дивљачи, санирању и обнови ловних објеката.

Планови газдовања за ловишта додијељена на газдовање појединим шумским газдинствима раде се за период 01.04. текуће до 31.03. наредне године, односно период биолошке, ловне године, па се за исти временски период прати и извршење планских задатака. То нам ускраћује да у овом извјештајном периоду имамо прецизне податке о извршењу ловног плана, јер у моменту писања овог планског документа Предузећа имамо податке о шестомјесечном извршењу ловних планова газдовања.

У првих шест мјесеци текуће ловне године извршење одстрела је знатно слабије од прошлих година, због тога што су се запослени више ангажовали на пословима око подјеле ловишта, али и због недостатка ловаца, услјед неспровођења Конвенције о међународној трговини угроженим врстама флоре и фауне (CITES), тако да је одстрељено 24 ком срнеће дивљачи, 3 дивокозе, 1 медвјед, 3 в.тетријеба и 7 дивљих свиња. Нарочито је заказао одстрел срндаћа, јер су га ранијих година реализовали већином домаћи ловци, који су ове године добили свој дио ловишта.

5. Инвестициона улагања

У инвестиције би према оцјени требало бити уложено приближно 17,8 милиона КМ, што је око 41 % у односу на план инвестиција за 2016. годину. Највећа инвестирања су извршена у :

- биолошке инвестиције,
- изградњу и реконструкцију шумских камионских путева,
- шумскопривредне основе, и
- набавку возила и основних средстава.

Разлог неизвршењу је углавном финансијске природе, односно солвентност појединих организационих дијелова.

Опредјељење органа управљања је да би и убудуће требало задржати досадашње приоритете улагања.

6. Финансијски резултат и мјере финансијске консолидације

По садашњим процјенама очекује се позитиван финансијски резултат од око 2 милиона КМ у Предузећу као цјелини.

Предузеће је по полугодишњем обрачуну исказало добит од 2 687 080 КМ, с тим да је десет организационих дијелова исказало негативан резултат, док се на крају 2016. године негативан резултат очекује у 5 организационих дијелова.

Управа Предузећа је предузела енергичне мјере производно-финансијске консолидације на свим нивоима и у свим организационим дијеловима у сфери смањења трошкова пословања, а исто тако учињени су додатни напори на квалитетнијој реализацији ШДС.

Без обзира на значајно побољшање пословања инсистирао је на провођењу мјера финансијске консолидације, што подразумева:

- потпуно извршавање планских задатака,
- спровођење донешених мјера с посебним освртом на боље кројење и класирање шумских дрвних сортимената,
- повећање учешћа више вриједних сортимената,
- свођење свих залиха на оптимум,
- провођење мјера штедње на свим нивоима,
- бољу наплату и одабир солвентнијих купаца,
- утуживање дужника,
- репрограмирање и коначно рјешење дуготрајног дуга државних предузећа дрвне индустрије,
- инвестирање у утврђене приоритете, а у складу са могућностима.

7. Сертификација шума

Повећана друштвена свијест о уништавању и деградацији шума је довела до тога да се потрошачи желе осигурати да куповином дрвета и других производа шуме неће допринијети том уништавању, већ помоћи очувању шумског богатства за будућност. Одговарајући на такве захтјеве, појавиле су се међународне организације које су израдиле стандарде које је потребно задовољити како би се стекло право на заштићену маркицу која је препознатљива и означава производе који су настали одговорним газдовањем шумама. На основу тога разрађене су процедуре којима се испитује да ли они који газдују шумама и шумским земљиштем поштују одредбе међународно признатих стандарда за сертификацију газдовања шумама.

У ЈПШ "Шуме Републике Српске" је организован групни систем FSC сертификације газдовања шумама. У том систему Јавно предузеће осигурава својим интерним процедурама да се сви чланови групе придржавају FSC стандарда, а акредитационо тијело које је издало сертификат методом узорка врши годишњи мониторинг Јавног предузећа.

Јасна опредјељеност Предузећа на процесима сертификације није само последица тога што је сертификавање незаобилазна активност на путу европских интеграција, већ и због бројних побољшања која процес сертификавања доноси.

Ту прије свега мислимо на :

-процјену еколошко-социјалног утицаја шума која се мора уважавати у процесима планирања;

-издвајање шума високе заштитне вриједности;

-повећање заштите на раду;

-процедуру мониторинга општих карактеристика шуме и пословања предузећа;

-комуникација са осталим корисницима шумских потенцијала (интересне групе);

-транспарентност пословања;

-задовољавање правних регулатива и побољшање свих видова евиденција.

У току првог полугодишта 2016. године, вршена је ванредна контрола од стране стручњака међународног акредитационог тијела SGS Словачка са циљем провјере отклањања двије велике корективне грешке које су констатоване приликом редовне годишње контроле у јесен 2015. године. Предмет ове ванредне контроле су била шумска газдинства: Јахорина, Романија и Височник. Ванредни контролни преглед је вршен у априлу 2016. године и Предузеће је успјешно исправило корективне грешке.

Редовна годишња контрола вршена је у периоду од 04 до 12.октобра и том приликом контролисана су следећа газдинства: Романија, Панос, Дрина, Мајевица, Врбања, Борја, Градишка, Оштрељ и Милићи. Том приликом су констатоване двије велике неусаглашености, прва се односи на заштиту водених токова (принцип 6.1.4), која је уочена у Шипрагама (ШГ Врбања) и друга која се односи на заштиту земљишта у шуми, тј одвођење оборинских вода и спречавање спирања земљишта и стварања вододерина на тракторским влакама и камионским путевима (принцип 6.5.5.), та појава је присутна у већем броју газдинстава. Рок за отклањање ових неусаглашености је деведесет дана, те ће ШГ Врбања и једно газдинство по избору представника међународног акредитационог тијела SGS из Словачке бити предмет ванредне контроле до краја 2016. године.

III САДАШЊЕ СТАЊЕ ШУМАРСТВА

Шумарство представља привредну грану која се бави узгојем, заштитом и искоришћавањем шума. Поред непосредних привредних користи, вриједност шума је и у њиховим еколошким и социјалним функцијама које се манифестују у виду регулације влажности и падавина, конзервације земљишта и станишта бројне дивљачи, оне су основ стабилизације биосфере и општег екосистема, односно стабилизације и одржавања здраве човјекове и радне средине. Биолошки диверзитет, односно разноврсност живих организама и разноликост унутар различитих врста, као и између врста и екосистема, важан је ресурс за људско постојање и има пресудну улогу у одрживом развоју и искорјењивању сиромаштва и глади у свијету. Генетички ресурси планете Земље су од виталног значаја за човјечанство, за његов привредни и друштвени развој. У свим дијеловима свијета растућа је свијест о добробити и користи биолошке разноврсности на живот и здравље сваког појединца као и свијест о потреби очувања генетске разноврсности као основе биолошке разноликости. Као резултат наведених чињеница, постоји опште прихваћено признање да је биолошка разноликост глобална имовина од огромне вриједности не само за садашње него за и све будуће генерације. Шуме представљају најзначајнију ризницу биолошке разноврсности на Земљи. Поред тога, људима нуде широк спектар производа и услуга. Дрвеће и друге дрвенасте биљке које расту у шумама представљају ослонац многим другим организмима и имају развијене комплексне механизме за одржавање високог нивоа генетске разноврсности. Ова генетска варијација, која се дешава унутар врсте и између врста, има бројне фундаменталне улоге. Она омогућава дрвећу и грмљу да реагују на промјене у окружењу, укључујући и оне које проузрокују штеточине, болести и климатске промјене.

Савремени концепт газдовања шумама треба форсирати у циљу стварања услова за максимално остваривање већине функција шуме. Поред максималне продукције дрвета, односно продукције других добара, циљ је и остваривање бројних заштитно-регулаторних и социо-културних функција шуме. Основни циљ газдовања шумама је да се осигура трајно газдовање кроз коришћење и проширење истих. Пословна и развојна политика Јавног предузећа и организационих дијелова утврђује се планским документима, односно плановима развоја и програмима рада у складу са Законом и Статутом.

У складу са Законом о шумама, шумама и шумским земљиштем у власништву Републике Српске управља и газдује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде. Јавно предузеће "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац је дужно да врши радове: узгоја, заштите и искоришћавања шума и осталих шумских производа, узгоја и заштите дивљачи у додијељеним ловиштима, учествује у пројектовању и научно-истраживачком раду, као и на осталим корисним функцијама шума. Све ове радове наше Предузеће остварује преко 30 организационих дијелова, односно 26 шумских газдинстава, "Центра за сјеменско-расадничку производњу", "Центра за газдовање кршом", "Истраживачко-развојног и пројектног центра" и Дирекције Јавног предузећа, који немају својство правног лица.

На основу расположивих података из Катастра шума са стањем 31.12.2015. године Јавно предузеће шумарства "Шуме Републике Српске" врши радове: узгоја, заштите и искоришћавања шума и осталих шумских производа на површинама које су дате у следећој табели:

Катастар свеукупних дрвних маса по ширим категоријама шума

Категорија шума	Површина	Залиха свеукупне дрвне масе		Просјечни годишњи прираст		Планирана сјеча (просјечна)	Извршена сјеча (у 2015.г.)
	ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³
Високе шуме са природном обновом	469 167	156 585 970	333,75	3 811 691	8,12	2 743 692	2 706 843
Високе деградирание шуме	19 611	3 767 393	192,11	79 792	4,07	21 728	21 923
Шумске културе	55 347	8 650 729	156,30	471 811	8,52	135 237	83 167
Изданачке шуме	206 642	22 736 226	110,03	804 672	3,89	311 600	122 966
Површине подесне за пошумљавање и газдовање	168 851						
Површине неподесне за пошумљавање и газдовање	63 108						
Узурпације	19 329						
Укупно	1 002 056	191 740 318	255,39	5 167 966	6,88	3 212 257	2 934 899

Шуме и шумско земљиште у Босни и Херцеговини се простиру на површини од 2 709 800 ha, што чини 53% површине државе. Од те површине око 20 % се налази у приватном власништву. Високе шуме, високе деградирание шуме и изданачке шуме се простиру на 81,5% површине. Од те површине чак 33,9 % чине изданачке шуме које су настале као посљедица чистих сјеча на великим површинама у високим шумама у доба аустроугарске анексије, те честих ратова на овим просторима. На девастацију шума нису толико штетно утицали ратови колико су то послератни периоди када се шума експлоатисала са великим интензитетом.

У контексту тога треба посматрати и стање шумског фонда Републике Српске које се огледа у томе да се од укупне површине од 1 002 056 ha знатан дио односи на површине подесне и неподесне за пошумљавање и газдовање, те изданачке шуме (44 %). Због претходно наведеног, намеће се обавеза свих, а посебно Предузећа, редовног пошумљавања подесних површина, те превођења изданачких шума у виши узгојни облик.

Залихе свеукупне дрвне масе у високим шумама са природном обновом износе 333,75 m³/ha, односно око 235 m³/ ha нето дрвне масе.

Залихе у шумским културама износе просјечно 156,30 m³/ha свеукупне дрвне масе, уз напомену да је залиха далеко већа јер су у површину урачунате и културе испод таксационог прага, а за њих немамо дрвну масу.

Залиха у високим деградираним шумама износи 192,11 m³ свеукупне дрвне масе/1 ha, а у изданачким шумама 110,03 m³ свеукупне дрвне масе/1 ha.

Залиха свеукупне дрвне масе у доба уређивања, увећана за прираст и упоређена са пробном дознаком је основ за одређивање висине сјеча, односно етата.

Отвореност шума и шумског земљишта износи 9,47 km на 1000 ha. У току 2015. године изграђено је 53,18 километара шумских камионских путева. Градња нових путева током ратног и поратног периода је била незнатна, а углавном је улагано у поправке и одржавање постојећих путева. Улагања у изградњу и реконструкцију шумских камионских путева заслужују посебну пажњу, не само када је ријеч о државним шумама него и о свим другим шумама и шумским земљиштима Републике Српске. Разлози томе су вишеструки. Због ниске отворености шума, етат се не реализује на цијелој површини шумскопривредних подручја. Ниска отвореност шума има за посљедицу повећање транспортних дистанци у фази примицања и привлачења израђених дрвних сортимената, те с тим у вези, повећање трошкова транспорта и обима штета изазваних примјеном механизације. Због ниске отворености, отежане су мјере заштите шума, посебно од пожара,

недовољно су валоризоване услужне користи и општекорисне функције шума, успорен је развој руралних подручја. Самим повећањем отворености шума повећала би се активност на прикупљању споредних шумских производа.

Приватне шуме су дуго времена биле потиснуте на маргине шумарства у стручном и друштвеном погледу. Приватне шуме заузимају 22% површине шума и шумских земљишта у Републици Српској или око 11% од укупне површине Републике. Приватне шуме су подијељене на 600.000 катастарских честица у посједу око 340.000 власника. Стање приватних шума је незадовољавајуће прије свега у погледу узгојног облика: учешће високих шума је око 32,8%, изданачких 63,5%, а значајан проценат се односи на подручје крша и голети. Такво стање узгојних облика утиче на изразито неповољну структуру како по показатељима производности и квалитета тако и по степену очуваности. Залихе су знатно мање од нормалних, што за собом повлачи у просјеку смањење запреминског прираста, а самим тим и приноса дрвне запремине. Сложене друштвене прилике у задњих двадесетак година утицале су на појаву озбиљне девастације и крчења приватних шума. Вршење стручних услуга у приватним шумама повјерено је ЈПШ „Шуме Републике Српске“.

IV ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2017. ГОДИНУ

Систем планирања представља стручну разраду и формулисање задатака у циљу остваривања општих и осталих циљева и интереса. Планови газдовања шумама су стручна интерпретација циљева и интереса Републике, а њихова реализација је задатак свих запослених радника шумарства.

Системи планирања и планска рјешења имају задатак да дају рјешења којима се што потпуније остварују укупни захтјеви и интереси друштва у односу на потенцијале шумских подручја, њихово унапрјеђивање и рационално коришћење. У садашњим условима савремено планирање по свему треба да има карактер интегралног на различитим нивоима. При томе се мора имати у виду :

- међупланска зависност и повезаност,
- међугранска зависност и повезаност,
- вишефункционалност шуме као искористивог природног ресурса,
- узајамност и повезаност појединачних планова у оквиру производно- финансијског плана,
- интегралност појединих фаза у плану обухваћеном периоду на релацији план-реализација-контрола.

Послови, задаци, активности и мјере у Производно-финансијском плану свих организационих дијелова и Предузећа у цјелини у 2017. години, биће превасходно усмјерени на чување и заштиту шума, његу и одржавање постојећих шумских култура, нова пошумљавања, унапређење и развој сјеменско-расадничке производње, искоришћавање шума (сјеча и израда шумских дрвних сортимената) у складу са реалним могућностима шумских састојина и одредбама шумскопривредних основа, приоритетна инвестициона улагања, унапређење стања у ловиштима којима газдују шумска газдинства, пружање квалитетних и правовремених стручних услуга у газдовању приватним шумама, те на стварању повољнијих услова рада и уопште бољег финансијског резултата.

Основ за припрему и доношење Плана су обавезе у газдовању шумама и ловиштима утврђене Законом о шумама, Законом о ловству, Законом о јавним предузећима, подзаконским прописима, шумско-привредним и ловним основама, Трогодишњим и годишњим плановима газдовања шумама, извођачким пројектима, Програмом изградње шумских камионских путева, Програмом израде шумско-привредних основа за наредни уређајни период и "Смјерницама за израду плана".

А. ЗАЈЕДНИЧКИ ЕЛЕМЕНТИ ЗА ИЗРАДУ ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ЗА 2017. ГОДИНУ

"Смјернице", односно "Заједнички елементи за израду плана", усвојене на сједници Управе Предузећа одржаној 22.09.2016. године, засноване на прописима, одредбама шумскопривредних и ловних основа, годишњим плановима газдовања и извођачким пројектима, присутној проблематици из претходне године, процјени будућих тржишних кретања, су основ реалне израде плана пословања. Ради сагледавања реалности израде Плана по организационим дијеловима и на нивоу Предузећа по свим сегментима планирања преносимо интегрални текст "Смјерница" за израду овог документа:

1. Сјеменско-расадничка производња и шумскоузојни радови

1.1. У циљу стварања потребних услова за производњу квалитетног шумског сјемена познатог поријекла, планирати радове и везано за њих трошкове на ревизији, регистрацији и уређивању сјеменских састојина, са акцентом на регистрацији сјеменских састојина лишћарских врста и воћкарица, као и појединачних стабала која би се уписала у регистар и додатно заштитила.

На основу праћења обилности урода сјемена потребно је планирати бербу сјемена из регистрованих сјеменских објеката.

У "Сјеменско-расадничком центру" Добој производњу шумских садница планирати у складу са стањем залиха утврђених по врсти, старости и начину производње садног материјала у 2016. години, стварним потребама шумских газдинстава, могућностима пласмана на домаћем тржишту (пошумљавања у приватним шумама), као и могућностима пласмана ван граница Републике Српске. Планирање производње сјемена и садног материјала усмјерити према производњи врста које су проистекле из одредаба ШПО-а, са посебним акцентом на производњу садница букве, племенитих лишћара и јеле. Недостатак врста рјешавати замјеном, сходно еколошко-вегетацијским карактеристикама за сваку врсту појединачно, док се не постигне континуитет производње.

Сходно резултатима, у смислу успјешности пошумљавања, ЦСРП Добој треба планирати веће учешће у производњи контејнерског садног материјала, јер се очекује покретање производње се опремом набављеном у 2016. години која је једним дијелом финансирана из средстава Свјетске банке. Успјех пошумљавања наведеним садним материјалом је далеко већи, посебно што се у наредном периоду очекују климатске промјене у смислу смањења и распореда падавина на годишњем нивоу који се карактерише са дужим сушним периодима.

Трошкове расадничке производње треба планирати по врсти производа и старосној структури на бази усвојених Норматива за сјеменско-расадничку производњу.

1.2. У шумскоузгојне радове у оквиру просте репродукције планирати све радове у просјечном годишњем обиму, који су утврђени у ШПО за уређајни период, за високе шуме са природном обновом и шумске културе (проста репродукција).

Члан 21, став 2 Закона прописује да ће се сви шумскоузгојни радови предвиђени Основом извршавати за сваку годину по обиму и по квалитету, а незавршени радови из текуће године морају се завршити у наредној години.

Посебну пажњу посветити планирању радова на њези и одржавању постојећих шумских култура (чишћење од корова, изданака и избојака и неопходне прореди). Уколико стварно стање шумских култура (загушеност од корова, изданака и избојака због недовољне његе и одржавања у протеклом периоду) захтијева да се радови на њези и одржавању култура планирају у обиму већем од предвиђеног у плану шумско- узгојних радова у шумскопривредној основи, обавеза је сваког газдинства да у таквим случајевима планирају увећан обим тих радова.

Пројекте за извођење по објектима урадити благовремено. Што ће са аспекта финансијских показатеља као и због адекватног начина рјешавања избора врста дрвећа за пошумљавање даље помоћи при планирању расадничке производње.

1.3. У шумскоузгојне радове у оквиру проширене репродукције планирати радове предвиђене за високе деградиране шуме, изданачке шуме и голети у плану шумскоузгојних радова у шумскопривредној основи.

Планирање наведених радова вршити на основу снимљеног стања на терену и јасно прецизираних површина на терену.

Извршење обима планираних радова ће зависити од финансијских средстава која се обезбиједи из надокнада за унапређивање општекорисних функција шума у шумарству Републике Српске и осталих извора финансирања (неутошена средства надокнаде за коришћење шума, донације, остварена добит у пословању шумског газдинства и ЈПШ).

1.4. Доследно примијенити Упутство за технички пријем (колаудацију) и провјерити сву потребну документацију.

Примијенити типске обрасце плана шумскоузгојних радова, извјештај о извршењу шумскоузгојних радова и катастра шумскоузгојних радова (кат 7).

2. Заштита шума

Заштита шума и шумског земљишта обухвата мјере и активности које се спроводе ради заштите од биотичких, абиотичких и других чинилаца који могу да изазову штетне посљедице по шуму и шумско земљиште (ЗОШ-члан 50.).

Угроженост шума је вишеструка, било да се ради о човјеку, биљним болестима, инсектима или природним непогодама. Да би се благовремено предузеле мјере заштите шума и шумског земљишта, неопходно је редовно праћење здравственог стања шума, путем Извјештајно-дијагнозно прогнозне службе у саставу ИРПЦ-а.

Предузеће, као корисник шума има обавезу да обавјештава Министарство о појави штеточина и насталој штети у шуми. Предузеће је обавезно да контролу здравственог стања шума и мјере на сузбијању биљних болести и штеточина, као и евиденције проводи у складу са законским и подзаконским актима.

Послове, мјере, задатке и активности у области заштите шума планирати у складу са стањем на терену, а у складу са Законом о заштити од пожара, Правилником о шумском реду и Програмом мјера и активности на заштити шума у ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац који обухвата:

- заштиту шума од човјека (од бесправних сјеча и бесправног промета шумских производа и бесправног заузимања шума и шумског земљишта);
- заштиту шума од штетног дјеловања стоке и дивљачи;
- заштиту шума од штетног дјеловања инсеката и гљива;
- заштиту шума од пожара, уз обавезно доношење оперативних годишњих планова заштите од пожара и гашења истих (или иновирање тог плана из претходне године).

2.1. План заштита шума од бесправних сјеча, бесправног промета и бесправног заузимања шума и шумског земљишта мора да садржи:

- Активности провођења Акционог плана Владе Републике Српске за сузбијање незаконитих активности у сектору шумарства и дрвне индустрије у Републици Српској.
- Контролу лугарских реона минимално једанпут годишње,
- Формирање и опремање интерне контроле у ШГ и њена сарадња са Интерном контролом на нивоу Предузећа и осталим контролним органима.
- Обнављање уништених граничних знакова.

Везано за разграничење државне и приватне шуме и шумског земљишта у следећој години наставити рјешавање узурпација, у складу са Законом о узурпацији ("Сл. гласник РС", број; 70/06 од 24.07.2006. године), којим су одређени рокови, носиоци и поступак рјешавања узурпација. Треба истаћи да поменути Закон предвиђа (чланови 17. и 18.) успостављање граничне линије (тамо гдје то није урађено раније) између шума и шумског земљишта, с једне стране, и пољопривредног земљишта, с друге стране.

2.2. У претходним годинама у Републици Српској четинарске састојине су најугроженије од штетних инсеката (сипаца четинара), што је директна посљедица нарушене биолошке стабилности ових састојина, у којима је велики број девитализованих стабала лака мета за сипце као секундарне штеточине. Највећи интензитет сушења четинарских састојина је регистрован на романијском платоу, у ШГ Височник и ШГ Романија, што је за посљедицу имало доношење Наредбе Владе РС у Службеном гласнику РС број 62 дана 27.07.2016. године, којом се налаже да се у овим организационим дијеловима приоритетно врши сјеча и израда заражених стабала на свим локацијама, а да се обустави редовна сјеча. Планом сјече за 2017. годину у свим газдинствима првенствено треба обухватити локације на којима је евидентно сушење стабала. Мониторинг здравственог стања мора се наставити и у наредном периоду. Један од узрока појаве каламитета поткорњака су и посљедице елементарних непогода (пожар, сњеголоми, вјетроломи и др.), а исте се морају санирати у наредној години.

Сва ШГ су обавезна проводити активности на очувању и унапређењу здравственог стања шума, досљедно примјењујући одредбе Правилника о шумском реду у свим категоријама шума. Сјеча, израда и реализација случајних ужитака је обавезујућа.

Мониторинг здравственог стања четинарских састојина је обавезујући и за наредну годину.

Процедуре набавке феромонских препарата и клопки морају се провести на вријеме, да би постављање истих било урађено на вријеме, прије ројења поткорњака.

2.3. У 2017. години наставити мониторинг стања популације губара у складу са Упутством. Шумска газдинства која су у поступку мониторинга стања популације губара у 2016. години утврдила повећану бројност, планираће потребне радње и средства како би спријечили евентуалне штете на шуми коју наноси овај инсекат.

Појава сушења састојина јеле и састојина храста није нова и не дешава се само код нас него у цијелој Европи. У наредној години морају се планирати санитарне мјере у угроженим састојинама, али и детаљно снимање угрожених састојина.

2.4. Заштита шума од пожара подразумијева обавезу свих шумских газдинстава да донесу:

1. Оперативне планове за заштиту шума од пожара за 2017. годину, са свим компонентама за превентивно дјеловање и припремним активностима за брзо дјеловање у случају евентуалног пожара.

Оперативним планом морају бити дефинисане сљедеће активности, а на бази процјене угрожености шумскопривредног подручја:

Мрежа осматрачница и систем дојаве.

Мобилне екипе за патролна дежурства (нпр. јавни путеви, излетишта, простори гдје чобани чувају стада), дежурства и у дане викенда, празника и у вријеме било каквог окупљања у природи. Врло је битна комуникација са невладиним организацијама (нпр. ловци), које се морају укључити у све облике активности на заштити шума од пожара.

Извођачи радова морају се такође упознати са активностима превентивног дјеловања на спрјечавању пожара и мјерама и активностима на гашењу евентуалних пожара. Извођачи радова морају поштовати законске одредбе на локацијама гдје су смјештени. Обавеза шумског газдинства је да врши контролу провођења превентивних мјера. Обавезе извођача радова у шумским газдинствима биће дефинисане у текућој години.

Начин ангажовања грађевинских машина и радне снаге за евентуалну брзу интервенцију на изради просјека и пробијању противпожарних путева за заустављање ширења ватрене стихије.

Сарадња са јединицама цивилне заштите и ватрогасним јединицама, са јасно прецизираним задацима и обавезама у случају евентуалног пожара.

Сарадња са сусједним шумским газдинствима, у циљу заједничких активности. Сарадња мора постојати и на међуентитетском нивоу (гранични појас).

2. Оперативни план информативно-пропагандних активности.

Информативно-пропагандне активности у директној су вези са временским приликама (суша) и активностима локалног становништва (радови на крчењу приватних посједа). Са информативно-пропагандним активностима треба отпочети одмах и проводити их у току цијеле године.

У циљу заштите шума од пожара потребно је планирати организацију и одржавање информативно-савјетодавних састанака на регионалном нивоу. У активности на спрјечавању појаве шумских пожара и гашењу истих морају се укључити сви субјекти: локална власт, локално становништво, невладине организације (ловци, еколози, планинари).

Опрема за гашење пожара у власништву ЈПШ „Шуме РС“ а.д. Соколац мора бити припремљена и ускладиштена.

Услови, организација и начин ангажовања грађевинске механизације и радне снаге за евентуалну хитну израду просјека и пробијање противпожарних путева ради заустављања ширења ватрене стихије, као и плаћање услуга, у надлежности је шумског газдинства.

Обука особља у стручним екипама врши се по потреби у шумском газдинству и трајни је задатак.

Обавјештења о забрани ложења ватре постављају су на видним мјестима, а медијска кампања (штампа, радио и телевизија) је у функцији ширења поруке о превенцији пожара и упозорења о повећаној опасности од пожара у току трајања екстремних временских прилика (суша, високе температуре, вјетар).

Циљ свих програма за контролу пожара је заштита и правилно функционисање шумских екосистема. Посебна пажња се мора посветити узроцима пожара. Превентивне активности морају бити усмјерене на отклањању узрока пожара. Посљедице пожара на шумске екосистеме могу бити веома тешке, а санирање дуг и тежак посао.

Трансфер знања према грађанима може се остварити као дио програма јавне свијести. Учење о еколошким утицајима пожара, и како реаговати, треба да помогне грађанима да науче методе контроле пожара. Јавност мора бити свјесна пожарне ситуације и мора бити дио програма. Улога ЈПШ „Шуме РС“ а.д. Соколац у заштити шума од пожара је значајна.

2.5. Неопходна финансијска средства за извршавање наведених задатака реално планирати. При планирању личних примања за чуваре шума и ловочуваре треба калкулисати са бруто платама, а истовремено треба водити рачуна да се не дуплирају зараде у производно-финансијском плану и плану ловства. Трошкове сјече, израде и привлачења случајних ужитака не треба планирати у материјалне трошкове заштите шума од инсеката, биљних болести и од елементарних непогода, јер су исти већ планирани у оквиру трошкова производних услуга.

3. Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената

3.1. Обим сјече и производње шумских дрвних сортимената у свим шумским газдинствима планирати до висине просјечног годишњег етата по важећој шумскопривредној основи. Газдинства која су прекорачила планирани обим сјеча по категоријама шума по ШПО, дужна су да план сјеча за 2017. годину ускладе са могућим обимом сјеча за преостали дио уређајног периода.

Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената мора се исказати по категоријама шума подесним за газдовање (високе шуме са природном обновом, деградирание високе шуме, шумске културе, изданачке шуме) и унутар сваке од тих категорија одвојено по врстама сјече (редовне сјече, ванредне сјече) како је то и предвиђено у табели 3.1.

Како је у тачки 2.2. наглашено да се последице елементарних непогода морају санирати у наредној години, потребно је извршити квалитетну процјену обима ванредних сјеча, као и процјену сортимената који ће се реализовати из тих сјеча.

У напријед наведени обим сјеча укључује се и количина огревног дрвета планирана за малопродају у дубећем стању, а која се односи на продају локалном становништву.

Планирање обима сјече и производње шумских дрвних сортимената за 2017. годину вршити на основу извођачких пројеката.

Базу за план одјела предвиђених за сјечу чини сјекоред који је направљен за цио уређајни период. Саставни дио плана чиниће и одјели који неће бити или ће дјелимично бити реализовани у току 2016. године. Шумска газдинства код којих је истекла важност ШПО, а у процедури је доношење нове ШПО обавезна су се придржавати привременог сјекоред на који је Управа предузећа дала сагласност.

Посебну пажњу треба посветити квалитетној припреми одјела за сјечу, уз поштивање усвојених процедура произашлих из FSC стандарда, ангажовању квалитетних извођача радова у складу са Законом о јавним набавкама, кројењу и класирању шумских дрвних сортимената, квалитетном техничком пријему радова, те квалитетној евиденцији свих извршених радова.

3.2. У табелу 3.2. уносе се подаци о планираном обиму сјеча (етат) за шуме подесне за газдовање и то појединачно за сваку од четири наведене категорије шума из важеће шумскопривредне основе.

3.3. Закон о шумама, члан 84. прописује обавезу Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац, као корисника шума и шумског земљишта у својини Републике, да под истим тржишним условима обезбиједи неопходан минимум дрвних сортимената локалним предузећима за механичку прераду дрвета са подручја са којег ти сортименти потичу. Законом о измјенама и допунама Закона о шумама одређено је да неопходан минимум дрвних сортимената утврђује ЈПШ „Шуме Републике Српске“, на основу годишњег обима сјеча за ту

локалну заједницу у сарадњи са представницима локалне заједнице. На тако утврђен годишњи обим сјеча сагласност даје Влада.

С тим у вези, потребно је у табели 3.5 планирати сјечу по подручјима општина.

3.4. У табели 4.1. утврђује се динамика сјече и израде шумских дрвних сортимената за планирани обим из табеле 3.1., у табели 4.2. утврђује се динамика привлачења (и износа) шумских дрвних сортимената од пања до камионског пута, а у табели 4.3. динамика отпреме (реализације) шумских дрвних сортимената .

Количину (обим) шумских дрвних сортимената за коју се утврђује динамика у привлачењу (и износу) и отпреми (реализацији) чини количина тих сортимената из табела 3.1. увећана за дио количине прелазних залиха шумских дрвних сортимената изнад просјечног мјесечног планираног обима сјече и израде за 2017. годину. Осим тога, у табели 4.2. план привлачења (и износа) треба умањити за количину која се реализује малопродајом у шуми на пању.

Динамички план у табелама 4.1., 4.2. и 4.3. мора се, у зависности од временских, теренских, тржишних и других услова, утврђивати што је могуће реалније.

4. План реализације шумских дрвних сортимената

4.1. План реализације шумских дрвних сортимената (табела 5.) сачињава се на основу укупних количина тих сортимената из табеле 4.3. и цијена из важећег Цјеновника шумских дрвних сортимената овог Предузећа. Примјењују се цијене на камионском путу или на пању (ако се отпрема врши са шума пања). За трупце четинара и лишћара примиијенити цијене трупаца средње дебљинске класе.

Шумска газдинства су обавезна планирати продају дијела укупне количине трупаца четинара и лишћара путем јавног надметања (лицитације) у 2017. години, у проценту до 25 % укупно планиране количине трупаца.

Ефекти такве продаје се приказују у табели 6.

4.2. При изради Плана поштовати забрану продаје шумских дрвних сортимената у дубећем стању изузев продаје одређених количина шдс локалном становништву (огрев, ситно техничко, ограничена количина трупаца за изградњу и поправку породичних кућа и помоћних објеката). Ово је регулисано посебним упутством о продаји шумских дрвних сортимената.

4.3. У табели 5.2 планирати реализацију шумских дрвних сортимената по основу тога да ли сортименти потичу из редовних или из ванредних сјеча.

5. План укупне реализације

5.1. У табели 6. планира се укупна реализација (приходи). "Реализација од шдс" има двије колоне.

Прва: Дио реализације који се преноси из табеле 5.

Друга: Дио реализације који се односи на ефекте лицитација (разлика између вриједности лицитиране количине по планираним лицитираним цијенама и вриједности те исте количине изражене по цијенама на камионском из важећег Цјеновника).

У колоне 3, 4. и 5. - Приходи од укидања резервисања и приходи из других намјенских извора у складу са члановима 89. и 91. ЗОШ-а, као и са чланом 95.-уносе се износи планираних трошкова насталих улагањем у шумско-узгојне радове, изградњу и реконструкцију шумских камионских путева и сва остала улагања у складу са Законом. Колона 12-смањење вриједности залиха учинака, уколико се планира, уноси се са предзнаком „-“.

Колона „Остали пословни приходи“ обухвата оне пословне приходе који нису садржани у колонама од 1-12. Збир колона од 1 до 13 мора одговарати износу укупних пословних прихода из табеле 8.

Колона "Укупно" мора бити идентична укупним приходима из табеле 8 (Табела прихода и расхода). Такође, колоне "Финансијски приходи", "Остали приходи", "Приходи од усклађивања вриједности имовине" и „Приходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година“ (колоне 14,15, 16 и 17) морају бити исте као одговарајући приходи из табеле 8.

5.2. Шумска газдинства требају, на основу извршене евиденције и неопходних припрема на сакупљању и реализацији осталих шумских производа, исте планом реално предвидјети.

Планом такође треба предвидјети који се остали производи могу одрживо искоришћавати.

Посебну пажњу приликом израде плана треба обратити на заштићене врсте.

Сва шумска газдинства дужна су:

- задужити стручно лице за обављање ових послова,
- обезбиједити складишни простор, откупне станице гдје ће се вршити откуп ових производа, обезбиједити мјерне инструменте и друго неопходно за функционисање истих,
- остале шумске производе користити у складу са смјерницама из Основа и програма коришћења осталих шумских производа, Правилника о условима коришћења осталих шумских производа и начину сакупљања њихових надокнада, као и прописа који уређују ову област,
- благовремено ријешити питање циркулације финансијске документације,
- да на свом подручју врше контролу промета осталих производа, те сходно законским прописима уколико користе остале производе издвоје надокнаду од 3 % продајне цијене производа на посебан рачун ЈПШ, а ако не врше сакупљање осталих шумских производа наплате од комерцијалних сакупљача надокнаду од 5 % продајне цијене производа на посебан рачун ЈПШ. Средства са овог рачуна користе се искључиво за ревитализацију осталих шумских производа на локалитетима са којих они потичу.

6. План утрошка средстава надокнаде за коришћење шума и шумског земљишта и надокнаде за унапређење општекорисних функција шума

У табели 6.1 планира се утрошак средстава надокнаде за коришћење шума и шумског земљишта и надокнаде за унапређење општекорисних функција шума, и то по врсти и вриједности улагања.

План улагања у шумскоузгојне радове и реконструкцију и изградњу шумских камионских путева потребно је приказати по врсти радова, по објектима рада (ПЈ, одјел, односно назив пута), по вриједности радова и по изворима финансирања (надокнада за коришћење шума и шумског земљишта-неутрошена из претходне године и планирана за 2017. годину, надокнада за унапређење општекорисних функција шума и остали извори).

7. План радне снаге

7.1. Радну снагу планирати у складу постојећих Правилника о организацији и систематизацији радних мјеста и извршилаца, а вишак радне снаге рјешавати програмски у складу важећих законских прописа.

Уколико се у току израде Плана за 2017.годину усвоји нови јединствени Правилник о организацији и систематизацији радних мјеста (чија израда је у току) радну снагу планирати и вишак рјешавати у складу са овим актом.

У план расхода планирати трошкове програмског рјешавања вишка радне снаге.

8. План прихода и расхода

8.1. У табели 8. планирају се приходи и расходи, и то аналитички како је у њој и назначено. У колони „Оцјена остварења за 2016. годину“ треба остварене трошкове и приходе у досадашњем периоду у 2016.години пројектовати за цијелу 2016.годину.

При планирању трошкова плата примјењиваће се Закон о раду, Одлука о утврђивању и увећању плате, висине примања по основу рада и висине помоћи-донесене од стране Владе РС 29.06.2016.године, а за све што није дефинисано Одлуком примјењивати коефицијенте и нормативе донесене ранијим општим актима те Правилником о раду.

Трошкове плата рачунати са планираном цијеном рада до 130 КМ увећаном за остале накнаде, с тим да организациони дијелови код којих је нарушена финансијска равнотежа и остали релевантни финансијски показатељи пословања планирају нижу цијену рада у складу са реалним финансијским могућностима, а највише до просјечне цијене раде за треће тромјесечје 2016 године.

У рубрику - Трошкови зарада, накнада зарада и осталих личних расхода - планирати трошкове нето зарада и нето накнада зарада, трошкове пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада, бруто накнаде члановима НО и одбора за ревизију и трошкове осталих личних расхода (отпремнине, помоћи, награде запосленим, трошкови запослених на службеном путу, трошкови превоза радника на посао и с посла). У накнаде зараде спадају трошкови топлог obroка (без обзира да ли се исплаћују у новцу или је организована исхрана радника у кухињама, ловачким кућама или угоститељским објектима), трошкови теренског додатка, трошкови регреса, зимнице, огрева.

8.2. Трошкове сјече и израде шумских дрвних сортимената и њиховог привлачења (и износа) од пања до камионског пута, као и трошкове изградње тракторских и анималних влака планирати и исказивати одвојено како је то и назначено у табели. Ти трошкови се планирају на основу цијена и обима поменутих радова у извођачким пројектима. Цијене тих радова у поменутих пројектима морају бити утврђене на основу Јединствених норми радова у шумарству и калкулација трошкова рада у ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац.

Трошкови сјече и израде шумских дрвних сортимената и њиховог привлачења од пања до камионског пута, као и израде тракторских и анималних влака утврђују се у извођачким пројектима полазећи од обавезе потпуног провођења Програма мјера на унапређењу квалитета и евиденције производње у ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац.

У ШГ која имају капацитете за властиту производњу карактер и врста трошкова у односу на горе наведене се мијења, у складу са учешћем производње у властитој режији у односу на укупну производњу.

Планирани просјечни трошкови сјече, израде и привлачења по кубном метру настали у процесу производње шдс-а властитим средствима не могу бити већи од просјечних пројектима планираних трошкова по једном произведеном m^3 .

У остале производне услуге планирају се трошкови таксације за израду ШПО, трошкови транспорта шумских дрвних сортимената до централних стоваришта и границе РС-е (када је у питању продаја ино-купцима) и други транспортни трошкови, трошкови одржавања камионских путева, трошкови одржавања путничких и теренских возила и друга одржавања, трошкови закупнина, трошкови сајмова, трошкови рекламе и пропаганде, трошкови развојних услуга (истраживања, израда програма развоја, КМстудије и слично), трошкови комуналних услуга, трошкови регистрације возила, накнада за коришћење ауто-пута, трошкови дознаке, трошкови шумско-узгојних радова.

Трошкове рекламе и пропаганде планирати у износу највише 0,10 % од планираног пословног прихода (осим за Дирекцију Предузећа чија висина ће бити утврђена посебном одлуком Управе Предузећа), а о распореду и утрошку тих средстава одлучиваће Управа Предузећа.

Трошкове финансирања Дирекције Предузећа планирају шумска газдинства у висини од 2,69 % од планираног прихода од продаје шумских дрвних сортимената (ових издвајања су ослобођени организациони дијелови ИРПЦ Бања Лука, Центар за сјеменско-расадничку производњу Добој и Центар за газдовање кршом Требиње).

8.3. У рубрику „Трошкови амортизације и резервисања“ планирају се трошкови амортизације и трошкови резервисања за трошкове у гарантном року, трошкови резервисања за

обнављање природног богатства-надокнада за коришћење шума и шумског земљишта у складу са чланом 89. став 1 Закона о шумама (у износу од 10 % финансијских средстава планиране реализације шумских дрвних сортимената утврђених по цијенама у шуми на пању по ценовнику ЈПШ), трошкови резервисања за задржане кауције и депозите, трошкови резервисања за реструктурисање, трошкови резервисања за отпремнине и трошкови резервисања за јубиларне награде запослених.

У рубрику "Нематеријални трошкови" планирају се трошкови непроизводних услуга, трошкови репрезентације, трошкови премије осигурања, трошкови платног промета, трошкови чланарина, стипендије и кредити студентима и ученицима, трошкови огласа у штампи и другим медијима (осим за рекламу и пропаганду), таксе (административне, судске, регистрационе, конзуларне, локалне и друге) и остали нематеријални трошкови.

Трошкове репрезентације планирати у износу највише 0,10 % од планираног пословног прихода (осим за Дирекцију Предузећа чија висина ће бити утврђена посебном одлуком Управе Предузећа), а распоред ових средстава биће регулисан одлуком Управе Предузећа.

У рубрику "Трошкови пореза" планирају се трошкови пореза на имовину, трошкови накнаде за коришћење добара-комунална, издвајања за општине у складу са чланом 89. став 6 Закона о шумама (у износу од 10 % финансијских средстава планиране реализације шумских дрвних сортимената утврђене по цијенама франко камионски пут), накнада за воде, трошкови надокнаде за унапређивање општекорисних функција шума у складу са чланом 91. ЗОШ-а (у износу од 0,07 % на укупан приход), трошкови противпожарне накнаде, накнада за уређење грађевинског земљишта и трошкови пореза на оружје. У "Трошкове доприноса" планирати трошкове доприноса за ПИО за докуп стажа, доприноса за ПИО-бенефицирани стаж и трошкове доприноса за професионалну рехабилитацију инвалидних лица.

Под категоријом "Непроизводне услуге" планирати трошкове одржавање FSC стандарда.

8.4. Највећи дио трошкова Предузећа (преко 90 % од износа укупних трошкова) је стандардизован, односно нормиран различитим методама, а то су: пројекти, норме, калкулације, цијена рада на бази које се израчунавају зараде и накнаде зарада, обавезе по основу Закона и подзаконских аката, порези, доприноси и итд. За мањи дио трошкова за које не постоје норме или се повремено јављају, организациони дијелови Предузећа, односно њихове стручне службе, су дужни да реално планирају висину трошкова на бази искуства из ранијих година, те потребе сталног минимизирања трошкова у сврху јачања профитабилности Предузећа.

При изради производно-финансијског плана, организациони дијелови код којих је нарушена финансијска равнотежа морају имати на уму чињеницу да финансијску консолидацију могу остварити само у том случају ако планирају и остварују максимално могућу добит, а организациони дијелови код којих није нарушена финансијска равнотежа, такође, морају имати на уму чињеницу да постојећу стабилност могу одржавати и повећавати само у том случају ако планирају и остварују одређену могућу добит. Због тога сви организациони дијелови морају на једној страни планирати и остваривати максимално могући пословни приход, а на другој страни морају планирати и остваривати што је могуће мање све врсте расхода.

8.5. Напомена: Сви планирани приходи и расходи морају бити усклађени са Међународним рачуноводственим стандардима, Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама Предузећа и важећим Аналитичким контним планом Предузећа.

При планирању трошкова водити рачуна да се трошкови за које се не може остварити право на одбитак улазног пореза на додату вриједност (по Закону о ПДВ-у), планирају са урачунатим ПДВ-ом, а сви остали без ПДВ-а.

Поред Плана прихода и расхода на годишњем нивоу (Табела 8), организациони дијелови су дужни да ураде наведени план на мјесечном нивоу и исти унесу у информациони систем Јавног предузећа, с тим што нису у обавези да мјесечни план прихода и расхода достављају у Дирекцију предузећа уз планска документа за 2017.годину.

9. План инвестиционих улагања

При изради овог Плана мора се водити рачуна о реалним изворима финансирања тих улагања. Планови инвестиција који нису засновани на реалним (у највећем степену сигурним) изворима финансирања неће бити прихваћени. У складу са закључком Надзорног одбора ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац, приоритетно планирати следећа инвестициона улагања:

- Биолошке инвестиције (шумско-узгојни радови). Вриједност ових улагања у табели 9. преноси се из табеле 1.3.;

- Израда шумскопривредних основа

- Пројектовање, реконструкција и градња шумских камионских путева

План инвестирања у пројектовање, реконструкцију и изградњу шумских камионских путева радити у складу са Правилником о изградњи, реконструкцији, одржавању и заштити шумских камионских путева који Вам је у доставио Сектор за производњу.

Поштовање законских одредби у инвестирању и поштовање законских одредби о јавним набавкама је обавезно.

Потребно је да организациони дијелови што реалније планирају инвестиције пошто је Управа заузела став да ће се само у изузетним ситуацијама вршити реалокација средстава за финансирање непланираних инвестиција.

10. План образовања и стручног усавршавања

У табели 10. планирају се активности и трошкови образовања и стручног усавршавања ученика, студената и стално запослених радника у циљу унапређења газдовања шумама и укупног пословања организационих дијелова и Предузећа у целини.

План образовања и стручног усавршавања треба да произилази из потреба Јавног предузећа за одговарајућим кадровима, изражених интереса радника за усавршавањем у струци и из захтјева организације и технологије рада за стручним образовањем и усавршавањем, а у складу са Правилником о стручном образовању и усавршавању радника.

Облици сручног образовања и усавршавања радника и других лица су садржани у члану 7. Правилника о стручном образовању и усавршавању радника.

Трошкови образовања и стручног усавршавања из ове табеле сврставају се у Нематеријалне трошкове у табели 8. Ови трошкови по организационим дијеловима Предузећа (осим Дирекције) могу износити највише 0,30 % од планираног пословног прихода.

11. Остали планови

Саставни дио Производно-финансијског плана овог Предузећа за 2017. годину су и:

- План пословања Истраживачко-развојног и пројектног центра Бања Лука (организациони дио овог Предузећа) чији је основни задатак израда шумскопривредних основа за државне и приватне шуме, израда елабората за проглашење заштитних шума и шума са посебном намјеном, пројекте за шумске комуникације и израде дугорочних програма газдовања подручјем крша.

- План пословања Дирекције Јавног предузећа;

- План набавки-Организациони дијелови Предузећа, у складу са Законом о јавним предузећима, Законом о јавним набавкама, Смјерницама и Упутством о набавкама, те Правилником о набавкама роба и услуга, обавезни су направити појединачне планове набавки (основна средства, ситан инвентар, резервни дијелови, ауто-гуме, заштитна средства, потрошни канцеларијски материјал, рекламни материјал, ХТЗ опрема, све врсте услуга и др.). Планови набавки треба да буду усклађени са планираним трошковима (табела 8.) и планом инвестиционих улагања.

- План радова у приватним шумама заснива се на ШПО за те шуме и пројектима за извођење шумскоузгојних радова. Ови пројекти у свом саставу садрже све радове по обиму, мјесту и времену, а израђује их Јавно предузеће шумарства (ЗОШ, члан 25). Сва шумска газдинства дужна су изградити годишње планове у складу са важећом ШПО.

- Годишњи планови газдовања ловиштима (додијељеним на газдовање шумским газдинствима) којима се морају планирати радови предвиђени ловним основама;

- Планови (за свако ШГ-о) шумских одјељења, по привредним јединицама, у складу са сјекоредом, за дознаку стабала за сјечу и израду извођачких пројеката у току 2017. године чија ће се реализација (извођење радова) планирати за 2018. годину (Табела 11.) и

- Програми радова на утврђивању граница шума и шумског земљишта у државној својини и укњижавања државних шума и шумског земљишта у оквиру граница ШПП-а у катастар некретнина.

12. Остале активности

У 2017. години планиран је наставак активности везаних за усклађивање општих аката са законским прописима.

Б. ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН

Производно-финансијски план садржи:

1. План сјеменско-расадничке производње и план шумскоузгојних радова.
2. План заштите шума и шумског земљишта.
3. Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената.
4. План реализације шумских дрвних сортимената.
5. План укупне реализације.
6. План осталих производа шумарства.
7. План пословања Центра за газдовање кршом.
8. План пословања Истраживачко-развојног и пројектног центра.
9. План радне снаге.
10. План образовања и стручног усавшавања.
11. План сертификације шума.
12. План формирања и расподјеле укупног прихода.
13. План расхода.
14. План инвестиционих улагања.

1. Сјеменско-расадничка производња и шумско-узгојни радови

ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац сјеменско-расадничку производњу извршава у „Центру за сјеменско-расадничку производњу“ Добој и расаднику медитеранских врста који егзистира у оквиру Центра за газдовање кршом у Требињу. Центар за сјеменско-расадничку производњу Добој остварује ову производњу са 99% на нивоу Предузећа и он је и успостављен у циљу очувања генофонда шума Републике Српске, те производње квалитетног сјемена и садног материјала. Остваривање ове функције је увелико олакшано, јер је од 2009. године у функцији Сјеменски центар. Тиме је ЈПШ ``Шуме РС`` активно укључено у токове савременог шумарства.

У прилог томе иде и успостављање система индустријске производње контејнерских садница, гдје ЦСРП располаже са аутоматизованом линијом за пуњење контејнера, системима за наводњавање растилишта, одређеном количином контејнера и рамова. У циљу повећања капацитета производње до планираних 2,5-5 милиона садница годишње, неопходна је набавка додатних рамова и контејнера, пластеника и остале неопходне опреме. Успостављањем комплетног система задовољиле би се потребе Јавног предузећа за контејнерским садним материјалом за радове просте и проширене репродукције, али и ширег тржишта. Коришћењем савремене линије за производњу садница значајно ће се побољшати квалитет садног материјала, а тиме и успјешност радова пошумљавања на терену.

У циљу очувања и унапређења генофонда, као и његовог правилног коришћења, у оквиру области генофонда и сјеменарства наставиће се започете активности на уређењу регистрованих сјеменских објеката тј. израде пројеката генетичке мелиорације и уређења сјеменских објеката, те стручна контрола и здравствени преглед истих.

На основу процјене уroda сјемена биће направљен план сакупљања, те у складу са њим, организовано сакупљање сјемена у признатим и регистрованим сјеменским објектима. За већину шумских врста дрвећа карактеристично је то да цвјетају и плодносе у временским интервалима, тј. одликују се периодичитетом урода. Такође, урод сјемена варира од године до године, почев од године када га нема, преко година са малим и просјечним уродом па до године са обилним или пуним уродом. Ово захтјева константно опажање обилности цвјетања, те предвиђање обилности урода. Правилна процјена урода сјемена у текућој години је од суштинске важности ради планирања његовог сакупљања и благовременог обезбјеђивања потребних средстава, опреме и радне снаге. Од података процјене цвјетања и предвиђања урода зависи да ли је оправдано организовање сакупљања сјемена у једном објекту, шта је потребно и у којем обиму за његову

реализацију. Према томе, читава организација послова на сакупљању сјемена зависи од података о уроду.

Узимајући у обзир да постоји потреба за већим количинама квалитетног садног материјала лишћарских врста дрвећа, активности на регистрацији нових сјеменских објеката треба усмјерити на издвајање сјеменских објеката лишћара, у првом реду племенитих, као и шумских воћкарица (најчешће у виду групе или појединачних стабала).

Приоритет пословања у 2017. години је повећање производње контејнерских садница и наставак активности на комплетирању система аутоматске линије за контејнерску производњу. Поред тога потребно је интензивирати коришћење осталих шумских производа, кроз подизање нових засада љековитог биља, активности на прикупљању самониклог биља, њиховом ускладиштењу, доради и паковању, а поготово образовању кадрова.

План производње садног материјала у 2017. години је 19.480.748 комада садница. Слједи структура производње садног материјала за 2017. године:

Ред. бр.	Врста садног материјала	Количина	Учешће
1.	Четинари	18.221.965	93.54%
2.	Лишћари	974.818	5.00%
3.	Воћкарице	93.450	0.48%
укупно шумски садни материјал		19.290.233	99.02%
хортикултурни садни материјал		190.515	0.98%
Свеукупно садни материјал		19.480.748	100.00%

Реализација садног материјала у току 2017. године предвиђена је у количини од 4.052.105 комада.

План реализације садног материјала по методи производње је следећи:

Ред. бр.	Врста садног материјала	класично		контејнер		нисула		Укупно	
1.	Четинари	2 339 500	57.74%	115 000	2.84%	820 000	20,24%	3 274 500	80.90%
2.	Лишћари	698 205	17.23%					698 205	17.20%
3.	Воћкарице	55 000	1.36%					55 000	1.30%
Σ шумски садни материјал		3 092 705	76.32%	115 000	2.84%	820 000	20,24%	4 027 705	99.40%
Хортикулт. садни материјал		6 900	0.17%	17 500	0.43%			24 400	0.60%
Свеукупно садни материјал		3 099 605	76.49%	132 500	3.27	820 000	20,24%	4 052 105	100%

Из претходне табеле произилази да ће у 2017. години бити реализовано 3.099.605 комада или 76,49% садница произведених класичним методом, 132.500 комада или 3,27% контејнерских садница, као и 820.000 или 20,24% нисула садница.

У прољећној дистрибуцији 2017. године планирана је реализација 478.005 комада садница или 12%, док је за јесењу дистрибуцију преостаје планираних 3.574.100 комада садница или 88%.

Потреба организационих дијелова ЈПШ Шуме РС за садним материјалом је око 2 милиона садница, што је 50% производње ЦСРП. То значи да ће око 2 милиона садница ЦСРП морати да реализује преко екстерних корисника (шумарства у Федерацији, привредни субјекти, рудници, путеви, физичка лица и др.). Све ово упућује на неопходност комплексне сарадње на релацији ИРПЦ (планирање пошумљавања кроз ШПО)—ЦСРП (производња квалитетног садног материјала у количинама које се могу пласирати у оквиру Предузећа и на екстерном тржишту) – шумска газдинства (која ће квалитетно извршити пошумљавање).

Планирани шумско-узгојни радови у оквиру просте репродукције законска су обавеза и морају се у цијелости извршити.

Шумско-узгојни радови планирани у оквиру проширене репродукције шума извршаваће се у складу са обимом извршених експлоатационих радова у високим деградираним и изданачким шумама и у зависности од степена обезбјеђених финансијских средстава из накнаде за унапређење општекорисних функција шума (обезбјеђених по основу члана 91. Закона о шумама)

и осталих извора финансирања (донације, остварена добит у пословању шумских газдинстава, неутрошена средства просте репродукције). Шумска газдинства, која су у претходном периоду извршила голе сјече на одређеним површинама у поменуте двије категорије шума ће извршити пошумљавање тих површина одговарајућом врстом садница, а потом одржавати и његовати те културе без обзира у ком степену су обезбиједила финансијска средства из накнаде за унапређење општекорисних функција шума. То се исто односи и на површине голети.

Сва шумска газдинства ће вршити комисијски колаудацију (технички пријем) извршених радова на пошумљавању (садњом садница, односно сјетвом сјемена) након двије и пет година од извршених радова. На основу записника о колаудацији тих радова установиће се да ли је потребно вршити попуњавање тих површина.

Са становишта биодиверзитета потребно је водити рачуна о очувању мјешовитости врста, а у оним шумским комплексима гдје је она нарушена потребно је вјештачком обновом тежити да се она поново успостави. Ту се првенствено мисли на чисте четинарске састојине у које треба пошумљавањем уносити лишћаре (идеалан однос заступљености врста би требао бити 70:30 у корист четинара), како би се сачувала производна способност земљишта. Уношење лишћарских врста у чисте састојине четинара је пожељно ради смањења киселости земљишта у овим састојинама.

Из следеће табеле може се видјети да је планирано повећање шумско-узгојних радова за 24% (посматрано вриједносно) у односу на оцјену извршења у 2016. години. План радова у оквиру просте репродукције шума у 2017. у односу на оцјену остварења у 2016. години је већи за 22 %, док су радови проширене репродукције већи за 29 % (посматрано вриједносно), у односу на очекивано остварење истих у 2016. години.

У односу на очекивано извршење у 2016. години највеће повећање у смислу планираних радова у 2017. години се односи на: припрему земљишта за природно подмлађивање (57%), чишћење култура од корова и непожељних врста (54%) и на радове мелиорације изданаčkih шума (62%).

У табеларном прегледу се види да су планирани радови у 2017. години за сса 2 милиона КМ мањи у односу на план 2016. године. Овом смањењу планираног обима радова у 2017. години у највећој мјери је допринијело недобијање средстава за радове проширене репродукције.

Р.Б.	Фаза рада	Јед. мјере	Планирано 2016.			Оцјена остварења 2016.			Планирано 2017.			оцјена 2016 / план 2016 (индекс)			план 2017 / оцјена 2016 (индекс)		
			Проста р.шума	Проширена р.шума	Укупно	Проста р.шума	Проширена р.шума	Укупно	Проста р.шума	Проширена р.шума	Укупно	Проста р.шума	Проширена р.шума	Укупно	Проста р.шума	Проширена р.шума	Укупно
1	Припрема земљишта за природно подмлађивање	ha	1 694	1 694	1 694	1 138	1 138	1 138	1 791	1 791	1 791	67	67	67	157	157	
2	Пошумљавање	ha	280	446	726	232	364	596	282	387	669	83	82	122	106	112	
3	Попуњавање култура насталих садњом и сјетвом	ha	106	178	284	86	68	153	75	85	160	81	38	88	126	105	
4	Прашење и окопавање	ha	110	47	157	108	14	121	67	19	87	98	29	63	144	72	
5	Чишћење од корова и непожељних врста	ha	458	528	987	398	225	624	426	532	958	87	43	107	236	154	
6	Прореди у културама	ha	1 173	479	1 652	922	493	1 415	1 407	25	1 431	79	103	153	5	101	
7	Њега шумских састојина	ha	15 109	15 109	11 846	11 846		11 846	12 270		12 270	78	78	104		104	
8	Мелиорација изданаких шума-превођење у високе шуме	ha		2 554	2 554		1 572	1 572		2 541	2 541		62	162	162	162	
9	Планирана количина садница (у хиљадама)	ком	905	1 541	2 446	738	1 019	1 757	822	1 140	1 962	82	66	111	112	112	
10	Вриједност радова (у хиљадама)	KM	6 811	3 731	10 542	4 710	2 161	6 871	5 726	2 781	8 506	69	58	122	129	124	

2. Заштита шума и шумског земљишта

Значај чувања и заштите шума и шумског земљишта није потребно посебно истицати. Поред привредног и економског значаја, далеко је већи значај који шуме пружају кроз своје општекорисне функције, а које се огледају у утицају шума на остваривање повољног режима вода, спречавање ерозије земљишта, повећање квалитета питке воде, производњу кисеоника, стварање повољних услова за туризам, рекреацију и друге користи.

Због тога послови на заштити шума од бесправних сјеча и бесправног заузимања шума и шумског земљишта, од пожара, биљних болести, штетних инсеката и од штетног дјеловања дивљачи и стоке, заслужују посебну пажњу и траже сталну мобилност и одговорност у њиховом извршавању.

Према плану за 2017. годину, за заштиту шума у Јавном предузећу шумарства "Шуме Републике Српске" планирано је 11.908.915 КМ. По структури тај износ чине следећи трошкови :

Чување шума (чуварска служба)	10 584 234 КМ
Заштита дивљачи и ловних објеката	694 043 КМ
Заштита шума од инсеката	243 952 КМ
Заштита шума од биљних болести	59 520 КМ
Заштита шума и објеката од пожара	235 062 КМ
Заштита шума од елементарних непогода	46 550 КМ
Остали видови заштите	45 554 КМ
Укупно	11 908 915 КМ

Послови, мјере, задаци и активности на заштити шума за 2017. годину планирани су у складу са стварним стањем на терену и Програмом мјера и активности на заштити шума у ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" и Акционим планом за сузбијање нелегалних активности, и обухватају:

1. Заштиту шума од човјека (од бесправних сјеча и бесправног промета шумских производа и бесправног заузимања шума и шумског земљишта),

У наредној 2017. години, у циљу подизања нивоа заштите шума од човјека планирано је следеће:

- константна едукација лугарског особља, те подизање нивоа свијести свих запослених о потреби заштите шума,
- преко државних органа издејствовати ажурнији рад судских институција, јер је нерјешавање пријава за шумску штету један од главних разлога појаве бесправних сјеча,
- у газдинствима која имају изражене проблеме по питању бесправних сјеча потребно је размотрити могућност постављања видео надзора на угроженим локацијама,
- на угроженим локацијама треба постављати рампе које онемогућавају кретање теретним возилима (под условом да не ометају живот становницима на тим подручјима),
- извршити разграничење између државних и приватних шума гдје то до сада није урађено, а тамо гдје су гранични знаци уништени извршити њихово обнављање,
- остварити бољу сарадњу са органима МУП-а и истражним органима, како би смањили нелегалне активности,

Услови за ефикаснију заштиту шума су створени измјенама и допунама Закона о прекршајима Републике Српске (Сл. гласник РС- 29/10 од 09.04.2010. године), којима је враћен легитимитет чуварској служби Предузећа да подноси прекршајне пријаве за бесправну сјечу и крађу.

2. Заштиту шума од штетног дјеловања инсеката (поткорњака и др.), гљива и биљних болести.

У циљу континуиране заштите шума од губара у Републици Српској проводи се контрола бројности губара на сталним огледним плохама од 2006. године у складу с „Упутством о контроли бројности губара“, које је донио Шумарски факултет у Бањој Луци. Због каламитета губара у 2013. и 2014. години, а знајући какве све последице он може проузроковати, потребно је и у овој планској години посветити пуну пажњу његовом сузбијању. Наредба о механичком уништавању

јајних легала губара на снази је од 2004. године. По одлуци Управе предузећа све оперативне активности проводиће Оперативни тим за заштиту шума. Директори организационих дијелова су одговорна лица за провођење активности на механичком уништавању јајних легала губара. У случају да се механичким путем не може дјеловати потребно је као и у претходним годинама примјенити авиотретирање нападнутог подручја.

Због чињенице да је сушење састојина четинара на романијском платоу у константном порасту, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде је донијело „Наредбу о спровођењу мјера заштите шума сјечом стабала случајних ужитака на романијском платоу“ („Сл. гласник РС“ број 62 од 27.07.2016. године). Овом наредбом се обавезују газдинства Романија и Височник да обуставе радове на редовним сјечама све док се не санирају све локације на којима је евидентирано сушење четинарских стабала. У том контексту истима је наложено да све расположиве људске и материјалне ресурсе ангажују на извршењу ових задатака. Наредба је у моменту писања овог документа још увијек на снази и ова два организациона дијела су је дужна спроводити све до престанка важења исте.

Зауостављање каламитета поткорњака и његово свођење у фазу латенције се намеће као један од приоритетних задатака Предузећа у овој планској години. Да би се то остварило потребно је и у осталим организационим дијеловима Предузећа у наредном планском периоду досљедно поштивати прописане мјере заштите шума, што се посебно односи на:

- Потпуну сјечу, израду и реализацију случајних ужитака, како у високим шумама тако исто и у шумским културама;
- Поред фенотипски нападнутих стабала у језгру потребно је извршити и сјечу следећег прстена 5-10 метара условно здравих стабала, јер је из искуства познато да су се у њима већ настанили поткорњаци.

Генерално гледано у последње три извјештајне године је повећано учешће целулозног дрвета четинара, што је директна посљедица великог броја осушених стабала четинара проузрокованих лошим здравственим стањем састојина.

- Успостављање шумског реда у току сјече и израде шумских дрвних сортимената у цјелости ће се проводити у складу са одредбама Правилника о шумском реду;
- Правовремено постављање клопки са феромонским препаратима за сипце четинара, са савјесним и одговорним њиховим одржавањем, редовним праћењем и евидентирањем броја уловљених инсеката, те постављањем ловних и контролних стабала, уз обавезу редовног обавјештавања надлежне службе у Дирекцији Јавног предузећа.

У сегменту заштите шума од инсеката и биљних болести планирање на дужи период је врло тешко, јер појава ових штетних фактора зависи од низа непредвидивих околности. И поред тога неопходно је пословање у шумарству проводити тако да би ризик од појаве биљних болести и штетних инсеката у градацији био што мањи. У том смислу Предузеће ће се стриктно придржавати Правилника о шумском реду и других нормативних аката који регулишу ову област.

Зауостављање сушења хрста на Озрену је такође приоритетан задатак у овој планској години. Као што је раније речено у прегледу активности у 2016. години Ресорно министарство је формирало Оперативни тим за заштиту шума. Чланови Оперативног тима су представници Предузећа, Шумарског факултета и Ресорног министарства. Све активности које су се проводиле у 2016. години ће се наставити и у наредном периоду.

Информације са терена о појави градације било ког инсекта, а нарочито губара, морају бити благовремене, јер је потребно у што краћем року дјеловати на сузбијању механичким и хемијским средствима због његове велике градационе способности.

Интензивирати рад на провођењу мјера утврђених од Оперативног тима за заштиту шума, чији је задатак да врши континуирану координацију на нивоу Предузећа са сличним тимовима формираним у шумским газдинствима.

3. Заштиту шума од пожара, уз обавезно доношење оперативних годишњих планова заштите од пожара и гашења истих, као и израду Плана заштите од пожара

Оно што треба истаћи је да је најтеже заштитити шуму од пожара. У овом случају су врло битне превентивне мјере, будност чуварских служби, као и едукација становништва. Имајући у виду узроке и штете које проузрокују пожари у току овог планског периода примијениће се адекватне превентивне мјере и активности на спречавању пожара. Према Програму мјера и активности на заштити шума при изради Оперативног плана заштите од пожара и гашења истих, у овом периоду планира се следеће:

- Едукација становништва на провођењу превентивних мјера у циљу спречавања појаве шумских пожара преко локалних медија (радио станице, новине и слично);
- На видна мјеста покрај путева, на ивицама шума истицање табли са натписима забране ложења ватре и заштите шума од пожара;
- У временским периодима критичним за појаву пожара (рано, топло и сушно прољеће, топло и сушно љето) обезбједиће се осматрачка служба чији припадници морају да врше непрекидно осматрање са доминантних кота. Истовремено, у сједишту шумског газдинства у нерадне дане и после радног времена обезбједиће се дежурство ради благовременог пријема обавјештавања о појави пожара и организације брзе интервенције на његовом гашењу;
- Осматрачи ће се опремити одговарајућим средством везе (радио станица, мобилни телефон) те двогледом;
- У свим шумским газдинствима формираће се интервентна противпожарна јединица (именима и презима задужених, од најмање тридесет припадника) за гашење пожара хитно по његовом откривању. Иста ће се квалитетно опремити противпожарном опремом и одговарајућим возилом како би била у могућности да ефикасно и у цјелини обавља постављени задатак. Интервентна јединица ће се формирати од радника у сталном радном односу у газдинству, а у случајевима када шумска газдинства не располажу довољним бројем радника у сталном радном односу, иста ће се попунити пријемом радника по уговору о дјелу на те послове. Сви припадници те јединице морају претходно завршити обуку у гашењу пожара;
- На посебно угроженим мјестима (излетишта, објекти) обезбједиће се постављање буради са водом или пијеском;
- У сарадњи са противпожарним инспекторима МУП-а (у станицама јавне безбједности) спријечиће се спаљивање на отвореном простору отпада на постројењима за примарну прераду дрвета (приватне пилане);
- У сарадњи са припадницима станица јавне безбједности додатно ће се ангажовати на откривању изазивача шумских пожара и подношењу пријава против истих надлежним органима правосуђа и МУП-а.

На нивоу Предузећа за плански период планирана су финансијска средства за подмирење трошкова просвјештавања (едукација) становништва о провођењу превентивних мјера на спречавању појава шумских пожара. То просвјештавање ће се реализовати у сарадњи са радио и ТВ станицама и то у раним прољећним и најтоплијим љетним данима када је опасност од појаве тих пожара најизраженија.

4. Заштиту шума од штетног дјеловања стоке и дивљачи.

За заштиту шума од штетног дјеловања стоке и дивљачи организациони дијелови су дужни предузети све прописане мјере.

5. Активности на минираним површинама

На територији којом газдују „Шуме РС“ површина од 56.663 ha је минирана површина. Уколико Предузеће успије обезбједити донаторска средства у 2017. години, неопходно је почети са активностима деминирања. Ту би се требала размотрити и могућност финансирања ове врсте радова из средстава проширене репродукције шума, јер би се деминирањем ових површина аутоматски повећала површина шума за газдовање, а самим тим би се повећали и приходи Предузећа. С друге стране, Предузеће на овим површинама није у могућности да проводи ни

мјере његе и заштите ових састојина што му је првенствена обавеза. Поређења ради све миниране шуме се простиру на површини која је величине два просјечна шумскопривредна подручја.

3. Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената

Висина планираног обима сјече и производње шумских дрвних сортимената одређена је Смјерницама за израду Производно-финансијског плана ЈПШ "Шуме Републике Српске" за плански период до висине просјечног годишњег етата по важећим шумскопривредним основама (појединачно за сваку категорију шума).

У току реализације плана шумска газдинства не смију вршити прекорачење планираног годишњег обима сјечиве дрвне масе, нити одступати од планираних одјељења за које су урађени извођачки пројекти и у којима је предвиђена реализација планираног обима сјече. Само у изузетним случајевима и ако за то постоје оправдани разлози за таква одступања, шумска газдинства су дужна правовремено поднијети захтјев Управи Предузећа уз детаљно образложење.

Подлогу за израду Плана сјече и производње шумских дрвних сортимената чине: шумско-привредне основе, извођачки пројекти за планиране шумске одјеле који су израђени на основу усвојене методике за израду пројеката, користећи Јединствене норме радова у шумарству и калкулације цијена коштања радног дана, средства рада и остала потребна документација.

У току извођења радова на реализацији планираног обима сјече и производње шумских дрвних сортимената, сва шумска газдинства ће у потпуности проводити Мјере на унапређењу квалитета и евиденција производње, које садрже следеће:

1. Након израде и доношења шумско-привредне основе, газдинства ће донијети годишње планове сјеча по одјелима (сјекоред) за наредни уређајни период.

2. У Производно-финансијском плану пословања годишњи и трогодишњи план сјече урадити по привредним јединицама, шумским управама, радним јединицама и одјелима.

3. Дознака стабала и израда извођачких пројеката за одјеле у којима ће се радови изводити у наредној години, извршиће се у потпуности у текућој години до израде Производно-финансијског плана пословања за следећу годину. Извођачки пројекти израђиваће се по усвојеној Методици за израду тих пројеката у Предузећу у програму јединственог информационог система Предузећа.

4. У извођачким пројектима обавезно ће се планирати метод израде шумских дрвних сортимената.

5. Обавезно је обројчавање шумских дрвних сортимената без обзира на врсту сјече (редовна сјеча, сјеча случајних ужитака). Шумски дрвни сортименти када се израде, приме и искласирају, обројчавају се у складу са Упутством о обројчавању шумских дрвних сортимената плочицама.

6. Обавезно ангажовање стручних радника на пословима размјерања, кројења и класирања шумских дрвних сортимената од стране шумских газдинстава у току извођења радова на искориштавању шума.

7. У циљу остваривања реално могуће квалитетне структуре шумских дрвних сортимената и њихове просјечне продајне цијене, обавезно ће се вршити класирање у шуми код пања и евидентирање квалитетне структуре сортимената у премјерне књиге приликом пријема учинка од сјекача.

8. Обавезна је примјена свих правилника који регулишу ову област, као и одредби шумско-привредних основа и извођачких пројеката. Водити евиденције свих радова у производњи шумских дрвних сортимената по фазама рада у обрасце предвиђене правилницима и обрасце урађене од стране Дирекције Јавног предузећа, евиденције које су саставни дио шумско-привредне основе, а по упутствима приложеним уз те обрасце.

Лице које класира шумске дрвне сортименте у шуми код пања и које врши пријем учинка од сјекача, мора бити шумарске струке и не може у истом одјелу вршити реализацију (отпрему) шумских дрвних сортимената.

9. Редовне и ванредне пописе шумских дрвних сортимената у оквиру шумскопривредног подручја, шумска газдинства ће вршити уз организацију и надзор Централне пописне комисије

коју ће именовати директор Предузећа. Елаборат (извјештај) о извршеном попису Централна комисија доставља на разматрање Надзорном одбору Предузећа.

Стручна лица која врше дознаку стабала за сјечу дужна су са становишта обезбјеђивања континуитета продукције дрвне масе строго водити рачуна да буду заступљени сви стручни параметри приликом одабира стабала за сјечу, а у складу са одређеним техничким циљем датим по ШПО. У току сјече и израде, сва дозначена стабла ће се посјећи и израдити.

Задужена лица за реализацију извођачког пројекта морају строго водити рачуна о: провођењу закљученог уговора са извођачем радова, о времену почетка и завршетка радова у одјељењу, динамици сјече и привлачења, употреби тракторских влака, успостављању шумског реда, коришћењу ХТЗ опреме и др. За свако непоштивање уговора лице задужено за реализацију извођачког пројекта мора писменим путем упозорити извођаче радова и дати му одређени временски рок за превазилажење настале ситуације. У случају да се недостаци не отклоне обавијестити одговорно лице да се уговор прекине и извођач радова стави на црну листу, те о насталом проблему одмах обавијестити Управу Предузећа. По завршеном извођењу радова врши се технички пријем. Технички пријем радова на искориштавању шума врши се одвојено од техничких пријема шумско-узгојних и радова на заштитини шума. Комисију за технички пријем радова чине лица одговарајуће стручне спреме са најмање 3 године радног искуства на одговарајућим пословима. Код пријема радова на искориштавању шума комисија утврђује и записнички констатује да ли су начињене штете на земљишту, подмлатку и стаблима која остају у састојини. На основу података из записника о техничком пријему радова, лица са посебним овлаштењима код уговорног органа оцјењују да ли постоји основаност за обрачун накнада за начињене штете, и оцјењују рад стручних лица задужених за надзор и контролу над извођењем тих радова.

Динамички план активности за спровођење мјера у циљу редефинисања организационо – економске позиције „Шума Републике Српске“ обухвата скуп мјера које ће унаприједити производњу, и то:

- Правовремено извршавање планираног физичког обима производње.
- Строго вођење рачуна о кројењу и класирању дрвних сортимената.
- Ефикасно коришћење властите механизације.
- Унапређење и развој система газдовања шумама и пројеката за извођење радова.
- Доношење стратегије и акционог плана за сузбијање нелегалних радњи у шумарству.
- Учешће у изради техничко-технолошке типизације терена, оптималних норматива и сортиментних таблица.
- Редовно ажурирати улазне параметре калкулација у циљу усклађивања цијена извођења радова у шумарству са тржишним цијенама.
- Повећање површине шума.

Провођењем утврђених активности у циљу реализације Мјера биће створени повољни услови за развој сектора шумарства.

Шумско газдинство	Врста дрвета	оцјена остварења 2016.	Трупци			ТТ стубови	Рудно дрво	Остала обловина	Целулозно дрво	Огрevano дрво	Укупно
			Ф	Л	за резање						
тпз											
"Бања Лука"	четинари	8 326	27	0	5 788	39	2 287	0	2 419	0	10 560
	лишћари	85 137	347	792	21 056	0	709	0	0	66 800	89 704
	укупно	93 463	374	792	26 844	39	2 996	0	2 419	66 800	100 264
"Оштрељ"	четинари	49 556	169	0	36 780	952	3 277	180	7 922	0	49 280
	лишћари	27 639	282	606	12 063	0	0	0	9 899	17 414	40 264
	укупно	77 195	451	606	48 843	952	3 277	180	17 821	17 414	89 544
"Панос"	четинари	35 057	26	0	20 743	983	3 177	0	7 151	0	32 080
	лишћари	9 972	0	0	5 288	0	0	0	3 782	9 980	19 050
	укупно	45 029	26	0	26 031	983	3 177	0	10 933	9 980	51 130
"Бирач"	четинари	10 977	21	0	4 551	247	893	0	1 694	0	7 406
	лишћари	54 788	497	1 136	27 020	0	0	0	16 938	40 891	86 482
	укупно	65 765	518	1 136	31 571	247	893	0	18 632	40 891	93 888
"Градишка"	четинари	9 248	60	0	4 819	62	378	0	793	0	6 112
	лишћари	140 747	781	2 274	43 285	0	0	18	0	98 210	144 568
	укупно	149 995	841	2 274	48 104	62	378	18	793	98 210	150 680
"Добој"	четинари	8 024	2	0	3 713	374	2 128	110	3 095	0	9 422
	лишћари	49 444	99	185	7 136	0	0	0	7 714	29 708	44 843
	укупно	57 469	101	185	10 849	374	2 128	110	10 809	29 708	54 265
"Зеленгора"	четинари	11 477	54	0	15 057	198	1 053	0	3 332	0	19 694
	лишћари	31 727	76	174	6 772	0	0	0	5 494	12 088	24 604
	укупно	43 204	130	174	21 829	198	1 053	0	8 826	12 088	44 298
"Чемерница"	четинари	37 360	160	0	21 745	621	1 765	0	3 538	0	27 829
	лишћари	16 075	105	206	7 104	0	0	0	4 481	13 459	25 355
	укупно	53 435	265	206	28 849	621	1 765	0	8 019	13 459	53 184
"Врбања"	четинари	14 916	0	0	4 130	100	959	0	3 160	0	8 350
	лишћари	53 925	519	1 104	23 184	0	0	0	0	49 353	74 160
	укупно	68 841	519	1 104	27 314	100	959	0	3 160	49 353	82 510
"Мајевица"	четинари	41	0	0	0	180	45	0	25	0	250
	лишћари	15 101	0	163	5 896	0	0	0	0	10 301	16 360
	укупно	15 142	0	163	5 896	180	45	0	25	10 301	16 610
"Лисина"	четинари	21 100	63	0	17 859	531	2 177	0	5 627	0	26 257
	лишћари	33 028	161	344	10 829	0	0	0	7 952	15 023	34 309
	укупно	54 128	224	344	28 688	531	2 177	0	13 579	15 023	60 566
"Ботин"	четинари	14 177	8	0	5 086	132	1 876	8	2 979	0	10 089
	лишћари	31 101	116	255	7 368	0	0	0	4 425	26 523	38 687
	укупно	45 278	124	255	12 454	132	1 876	8	7 404	26 523	48 776
"Јахорина"	четинари	56 755	521	0	44 798	1 089	4 261	241	15 075	0	65 985
	лишћари	19 608	165	358	6 678	0	0	0	5 262	10 305	22 768
	укупно	76 363	686	358	51 476	1 089	4 261	241	20 337	10 305	88 753
"Приједор"	четинари	9 478	2	0	2 192	135	713	35	3 534	0	6 611
	лишћари	120 292	612	1 363	31 705	1 139	0	0	28 640	61 763	125 223
	укупно	129 770	614	1 363	33 897	1 274	713	35	32 174	61 763	131 834

Производно-финансијски план за 2017. годину

Шумско газдинство	Врста дрвета	оцена остварења 2016.		планирано у 2017.										Укупно
		Ф	Трошци	Рудно дрво	Остала обловина	Целулозно дрво	Огревно дрво	за			Укупно			
								л	стубови	дрво				
"Рибник"	четинари	47 986	0	35 951	768	2 781	98	5 962	0	45 945				
	лишћари	65 608	1 425	20 843	0	0	0	12 810	25 653	64 374				
	укупно	113 594	1 425	56 794	768	2 781	98	18 772	25 653	107 319				
"Сјемећ"	четинари	50 344	2	42 532	729	3 253	0	8 410	0	55 111				
	лишћари	30 046	110	4 437	0	0	10	3 425	11 877	19 911				
	укупно	80 390	112	46 969	729	3 253	10	11 835	11 877	75 022				
"Романија"	четинари	142 915	0	82 348	2 620	10 059	540	23 429	0	119 601				
	лишћари	9 842	48	1 186	0	0	0	1 226	5 947	8 428				
	укупно	152 757	48	83 534	2 620	10 059	540	24 655	5 947	128 029				
"Дрина"	четинари	3 593	0	2 118	0	506	0	487	0	3 111				
	лишћари	47 884	329	27 325	0	0	0	7 524	18 887	54 065				
	укупно	51 477	329	29 443	0	506	0	8 011	18 887	57 176				
"Маглић"	четинари	64 804	386	40 675	763	4 627	0	7 967	0	54 418				
	лишћари	21 762	0	11 704	0	0	0	0	21 384	33 303				
	укупно	86 566	386	52 379	763	4 627	0	7 967	21 384	87 721				
"Борја"	четинари	26 162	0	17 248	458	4 154	0	7 596	0	29 456				
	лишћари	89 973	745	30 221	0	173	0	0	55 930	87 378				
	укупно	116 135	745	47 469	458	4 327	0	7 596	55 930	116 834				
"Височник"	четинари	134 163	946	84 494	1 250	1 674	0	29 607	0	117 971				
	лишћари	12 005	0	4 965	0	0	0	0	7 324	12 413				
	укупно	146 168	124	89 459	1 250	1 674	0	29 607	7 324	130 384				
"Вучевица"	четинари	48 928	0	38 074	300	2 540	0	6 907	0	47 821				
	лишћари	18 500	0	6 718	0	0	0	0	13 475	20 193				
	укупно	67 428	0	44 792	300	2 540	0	6 907	13 475	68 014				
"Горица"	четинари	72 208	229	54 493	478	5 552	0	15 113	0	75 865				
	лишћари	33 026	89	7 228	0	0	0	6 743	14 448	28 809				
	укупно	105 234	318	61 721	478	5 552	0	21 856	14 448	104 674				
ЦГК	четинари	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
	лишћари	520	0	0	0	0	0	0	650	650				
	укупно	520	0	0	0	0	0	0	650	650				
"Трескавица"	четинари	8 974	4	4 767	33	318	0	1 755	0	6 876				
	лишћари	15 608	39	4 876	0	0	0	0	14 892	19 894				
	укупно	24 582	42	9 643	33	318	0	1 755	14 892	26 769				
"Клековача-Потоци"	четинари	35 977	376	27 153	516	2 004	130	4 659	0	34 838				
	лишћари	8 338	125	2 689	0	0	0	1 906	3 778	8 780				
	укупно	44 315	501	29 842	516	2 004	130	6 565	3 778	43 618				
"Милићи"	четинари	5 770	15	5 031	222	961	0	2 000	0	8 229				
	лишћари	14 661	179	7 495	0	0	0	4 308	8 921	21 320				
	укупно	20 431	194	12 526	222	961	0	6 308	8 921	29 549				
Укупно	четинари	928 316	4 243	622 145	13 781	63 418	1 342	174 237	0	879 167				
	лишћари	1 056 358	5 218	345 071	1 139	882	28	132 528	664 984	1 162 894				
	укупно	1 984 673	9 461	967 216	14 920	64 300	1 370	306 765	664 984	2 042 061				

Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената за 2017. годину је већи за 3 % у односу на очекивани у 2016. години. Преглед планиране сјече у 2017. години по организационим дијеловима и за Предузеће укупно, са освртом на оцјену остварења за 2016. годину, дат је у табели на страни 35 и 36.

4. План реализације шумских дрвних сортимената

План реализације шумских дрвних сортимената је производ укупних планираних количина по сортиментима и цијена из важећег Цјеновника шумских дрвних сортимената.

Приликом реализације произведених количина шумских дрвних сортимената, мора се имати на уму следеће:

- обавезна је примјена једнообразног купопродајног уговора и услова у њему,
- уговарање се врши на основу Критерија бодовања усвојених од стране Ресорног министарства,
- продаја вриједнијих дрвних сортимената (трупаца) путем лицитације је предвиђена у количини до 25 % укупно реализоване количине трупаца, а у складу са одлуком Надзорног одбора,
- забрањена је продаја трупаца у дубећем стању изузев продаје ограничених количина за изградњу и поправку породичних кућа и помоћних објеката на селу и у случајевима гдје се продаја врши лицитацијом у изданацким шумама,
- рад са непословним купцима и извођачима који не извршавају уредно радове, не извршавају уговором предвиђене обавезе, баве се нелегалним активностима у шумарству, односно субјектима са "црне листе" је забрањен,
- пласману мање вриједних сортимената (рудно, целулозно и огревно дрво) мора се посветити посебна пажња по питању њихове процентуалне заступљености у укупној реализацији ШДС. Потребно је да њихов проценат буде усклађен са планом и са процентом који је предвиђен шумскопривредним основама,
- квалитет и солвентност купца је основ при одабиру пословног партнера.

Из следеће табеле може се видјети да је у наредној години планирано повећање физичког обима реализације шумских дрвних сортимената за 3 % у односу на очекивано извршење у 2016. години. Планира се сортиментно учешће трупаца четинара веће за 3 % од очекиваног учешћа истих у 2016. години. Планирано сортиментно учешће трупаца букве је мање за 0,52% у односу на извршење у 2016. години, док је код трупаца храста планско учешће мање за 0,94% што директно смањује просјечну цијену за 3,30 КМ/м³ код лишћара, у односу на оцјену извршења 2016. године. Планирана цијена свих ШДС који ће се реализовати са камионског пута или централног стоваришта је 85,82 КМ/м³ и мања је за 0,95 КМ по јединици производа од очекиване у 2016. години. Разлог овог смањења је лошије планирана сортиментна и квалитетна структура лишћара у односу на ону која се очекује у реализацији шумских дрвних сортимената у 2016. години. Та појава је била присутна и претходних година, те се очекује да ће сортиментно учешће трупаца букве и храста бити у остварењу веће него што је планирано.

У складу са Динамичким планом предвиђене су следеће мјере:

- Продаја шумских дрвних сортимената вршиће се искључиво уз обезбјеђивање гаранција наплате или авансном уплатом.
- Редовно усклађивање цијена шумских дрвних сортимената са цијенама у окружењу и условима тржишта.
- Учешће у активностима за утврђивање степена финализације предузећа за прераду дрвета.
- Учешће у радној групи за израду правилника који ће уредити односе између шумарства и прераде дрвета.

Сортимент	Оцена остварења 2016. године						План за 2017. г.					Индекс			
	Количина м3	Цијена КМ	Вриједност КМ	Сорт. структ.	% обл.	Количина м3	Цијена КМ	Вриједност КМ	Сорт. структ.	% обл.	оцена/план				
											Кол.	Вријед.			
ЧЕТИНАРИ	Трупци јеле и бијелог бора	за фурнир	2 121	202,18	428 756		0,64	2 590	190,00	492 182		0,75	122	115	
		за љуштење	0		0		0,00	0		0		0,00			
		за резање	I кв. класе	123 885	143,65	17 795 742		37,24	106 775	140,00	14 948 436		31,08	86	84
			II кв. класе	107 107	116,76	12 505 805		32,19	150 582	117,00	17 618 087		43,84	141	141
			III кв. класе	99 582	96,19	9 578 396		29,93	83 569	98,00	8 189 745		24,33	84	86
	Укупно	332 694	121,16	40 308 699	36,22		343 516	120,08	41 248 450	39,25		103	102		
	Трупци смирче	за фурнир	1 056	204,32	215 778		0,40	1 625	190,00	308 716		0,64	154	143	
		за љуштење	102	171,37	17 480		0,04	0		0		0,00	0	0	
		за резање	I кв. класе	82 166	142,34	11 695 653		30,77	72 591	140,00	10 162 706		28,63	88	87
			II кв. класе	81 279	115,89	9 419 285		30,44	106 675	117,00	12 480 997		42,07	131	133
			III кв. класе	102 401	95,91	9 820 834		38,35	72 647	98,00	7 119 363		28,65	71	72
	Укупно	267 005	116,74	31 169 031	29,07		253 537	118,61	30 071 782	28,97		95	96		
	Трупци црног бора	за фурнир	3	175,57	527		0,01	26	166,00	4 236		0,09	851	804	
		за љуштење	0		0		0,00	0		0		0,00			
		за резање	I кв. класе	9 007	124,93	1 125 197		31,39	6 825	126,00	859 900		24,01	76	76
			II кв. класе	7 269	101,54	738 097		25,33	14 351	105,00	1 506 820		50,50	197	204
			III кв. класе	12 417	85,32	1 059 364		43,27	7 219	88,00	635 239		25,40	58	60
	Укупно	28 696	101,87	2 923 184	3,12		28 419	105,78	3 006 196	3,25		99	103		
	Трупци осталих четинара	за фурнир	0		0		0,00	0	166,00	35		0,05			
за љуштење		0		0		0,00	0		0		0,00				
за резање		I кв. класе	131	123,65	16 257		15,88	56	126,00	7 014		14,05	42	43	
		II кв. класе	249	102,34	25 453		30,04	191	105,00	20 040		48,17	77	79	
		III кв. класе	448	86,73	38 840		54,08	149	88,00	13 153		37,72	33	34	
Укупно	828	97,28	80 550	0,09		396	101,57	40 243	0,05		48	50			
Укупно трупци четинара	629 223	118,37	74 481 464	68,51		625 869	118,82	74 366 671	71,51		99	100			
ГТ стубови	6 208	141,76	879 975		0,68	13 781	138,54	1 909 096		1,57	222	217			
Рудно дрво	58 562	72,00	4 216 488		6,38	62 631	72,00	4 509 417		7,16	107	107			
Остала обловина	233	50,02	11 667		0,03	1 342	44,93	60 285		0,15	575	517			
Целулозно дрво	224 262	47,87	10 735 359		24,42	171 630	47,38	8 131 519		19,61	77	76			
Свеукупно:	918 488	98,34	90 324 954	100		875 252	101,66	88 976 988	100		95	99			
ЛИШЋАРИ	Трупци букве	за фурнир	1 597	274,06	437 646		0,51	4 855	271,08	1 316 098		1,47	304	301	
		за љуштење	8 468	192,91	1 633 635		2,72	12 130	182,00	2 207 691		3,67	143	135	
		за резање	I кв. класе	101 167	121,41	12 282 969		32,48	68 020	117,00	7 958 306		20,57	67	65
			II кв. класе	98 901	91,49	9 048 916		31,75	102 151	90,00	9 193 585		30,89	103	102
			III кв. класе	101 357	69,13	7 007 080		32,54	143 536	68,00	9 760 432		43,40	142	139
	Укупно	311 491	97,63	30 410 246	32,74		330 692	92,04	30 436 111	32,22		106	100		
	Трупци храста	за фурнир	F1	318	466,22	148 191		0,95	321	451,90	145 106		1,22	101	98
		F2	995	374,58	372 625		2,99	855	370,94	317 176		3,25	86	85	
		за резање	I кв. класе	7 410	223,88	1 659 059		22,25	5 276	222,00	1 171 219		20,07	71	71
			II кв. класе	9 870	158,11	1 560 515		29,64	7 346	160,00	1 175 328		27,95	74	75
			III кв. класе	14 710	127,98	1 882 529		44,17	12 486	130,00	1 623 163		47,50	85	86
	Укупно	33 303	168,84	5 622 919	3,50		26 284	168,62	4 431 992	2,56		79	79		
	Трупци племенитих	1 343	199,53	267 956		0,14	2 841	185,70	527 507		0,28	212	197		
	Трупци осталих	4 363	88,48	386 015		0,46	3 517	78,29	275 318		0,34	81	71		
	Рудно дрво	329	78,41	25 758		0,03	726	75,95	55 139		0,07	221	214		
	Остала обловина	740	130,77	96 768		0,08	1 167	134,43	156 872		0,11	158	162		
	Целулозно дрво	85 852	63,34	5 437 902		9,02	122 740	62,15	7 627 865		11,96	143	140		
	Огријев	513 946	57,74	29 677 440		54,02	538 328	57,02	30 695 225		52,45	105	103		
	Свеукупно:	951 366	75,60	71 925 004	100		1 026 294	72,30	74 206 029	100		108	103		
СВЕУКУПНО: ЛИШЋАРИ+ЧЕТИНАРИ	1 869 854	86,77	162 249 958	94		1 901 545	85,82	163 183 017	93		102	101			
Малопродаја	118 750	30,09	3 573 146		6	140 515	30,11	4 230 230		7	118	118			
СВЕУКУПНО	1 988 604	83,39	165 823 104	100		2 042 061	81,98	167 413 247	100		103	101			

5. План укупне реализације

Планирана укупна реализација (укупан приход по свим основама) износи 197.593.880 КМ и обухвата:

Ред. Бр.	Врста реализације	Вриједност /КМ/
1	Реализација од шумских дрвних сортимената	168.207.060
2	Реализација по основу коришћ. намјенских средстава у складу са ЗОШ :	
	- шумско-узгојни радови	7.714.564
	- изградња и реконструкција путева	6.939.753
	- остало у складу са Законом	3.021.197
3	Реализација од расадничке производње	1.678.725
4	Реализација од ловства	289.910
5	Реализација од осталих шумских производа	84.934
6	Реализација од шумских штета (наплата)	124.500
7	Реализација од услуга у приватним шумама	2.310.891
8	Остали пословни приходи	5.767.628
9	Финансијски приход	467.000
10	Остали приходи	964.220
11	Приходи по основу пром. рач. пол. и исп. греш. ран. година	23.500
	Укупно	197.593.880

Реализација од шумских дрвних сортимената чини 85 % укупног прихода Предузећа. План реализације по основу ефеката продаје путем лицитације приказан је у табеларном дијелу Плана. Реализација шумскоузгојних радова и расадничке производње произилази из планираног обима извођења ових радове, те производње садница у планском периоду.

Структуру остале реализације чине: приходи од пословне дјелатности ИРПЦ-а Бања Лука и Центра за газдовање кршем Требиње, финансијски приходи и остали приходи.

6. Остали производи шумарства

Међу природним ресурсима Републике Српске ловне површине заузимају значајан простор и имају специфичну улогу у интегралном газдовању шумама. Ловне површине у Републици Српској износе 2.170.000 ха што је 86 % укупне територије РС. То је еколошки здрав простор, који насељава аутохтона дивљач овог поднебља, високе трофејне вриједности. Дивљач и други природни ловни ресурси су у својини Републике, којима одрживо управља и газдује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, под условима прописаним Законом о ловству (ЗОЛ). У 2015. години се интензивно радило на новом установљавању ловишта и крајем године донешен је Елаборат о установљавању ловишта на подручју Републике Српске, по којем је установљено 15 привредних и 4 посебна ловишта у 17 газдинстава. ЈПШ "Шуме Републике Српске" газдује са 226.445 ха ловних површина. Површина садашњих ловишта је знатно мања и износи 35,7% од претходне површине.

У погледу успјешности газдовања ловиштем у оквиру ЈПШ "Шуме Републике Српске" постоји широк квалитативни распон, од оних који су доста урадили и ловство одмах схватили као интегрални дио своје дјелатности, до оних који су у ловству недовољно учинили. Такво стање у појединим случајевима је углавном производ објективних околности, али и субјективних фактора. Значајан корак напријед у газдовању ловиштима ЈПШ РС направљен је у већини привредних и посебних ловишта, која у сваком погледу и требају бити узор доброг газдовања.

Планови газдовања за ловишта додијељена на газдовање појединим шумским газдинствима раде се за период 01.04. текуће до 31.03. наредне године, односно период биолошке, ловне године, па као такви, након одобрења од стране Министарства пољопривреде, шумарства и

водопривреде, саставни су дио овог плана. План одстрела за ловну 2016/17. годину дат је у наредној табели:

врста дивљачи	Срндаћ	Срна	Лане	Вепар	Крмача	Назимад и прасад	Дивојарац	Дивокоза	В.тетрије б	Медвјед	Мечка	Вук
сва ловишта	248	203	15	168	124	252	11	10	12	20	10	83

Садашње стање и ниво развијености ловства у ЈПШ "Шуме Републике Српске" одређују пословну оријентацију и мјере газдовања, које ће се проводити у наредном периоду:

- У газдовању ловиштима и даље давати приоритет узгоју и заштити дивљачи са циљем постизања пуног господарског капацитета ловишта и коришћења реалног годишњег прираста.

- Стимулативним и другим мјерама стварати услове да дивљач у ловишту буде брига свих, посебно оперативно-техничког особља ЈПШ РС, локалних ловаца и њихових организација са којим треба успоставити и одржавати партнерске односе.

- Појачати ангажман медија у пропаганди ловства као ресурса еколошко-привредне категорије.

- Пошто су потписане међународне конвенције, а посебно „Конвенција о међународној трговини угроженим врстама флоре и фауне“-CITES, потребно је сада, кроз потребну документацију, обезбиједити увјерљиве доказе да одређене врсте дивљачи код нас нису угрожене, него чак праве озбиљне штете, па неке нису ни заштићене.

- Иако је CITES потписан, отежано је његово спровођење у пракси (пренос надлежности на ентитете), па је потребно на свим нивоима, уз сарадњу са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде, као и осталим надлежним Министарствима и научним установама инсистирати на његовој реализацији, како би се омогућио долазак страних ловаца.

- Дугорочније рјешавати питање кадрова за рад у ловству како оперативног тако и руководног.

- Настojати да се оствари већи приход кроз одстрел дивљачи (то је једини и основни вид прихода, који је за сада онемогућен неспровођењем CITES-а, али и настојати да се приход оствари и од споредних дјелатности (еко туризам, сеоски туризам, фото лов и др.)

Да би се обезбиједио значајнији приход од осталих (споредних) шумских производа неопходно је кадровско јачање и одговорнији однос према овим пословима у шумским газдинствима и Предузећу у цјелини, израда упутстава, те обезбјеђење локација пратећих објеката (хладњача, магацина и др.) и тржишта.

Шумска газдинства која планирају приход од осталих шумских производа ће:

- задужити стручно лице за обављање ових послова, обезбиједити складишни простор, откупне станице гдје ће се вршити откуп ових производа, обезбиједити мјерне инструменте и друго неопходно за функционисање истих,

- придржавати се Правилника о начину искоришћавања осталих производа,

- приликом откупа придржавати се Правилника о губицима на роби,

- благовремено ријешити питање циркулације финансијске документације,

- сва газдинства су дужна да на свом подручју изврше контролу промета осталих производа, те сходно законским прописима изврше наплату предвиђене таксе за кориштење истих.

Неопходно је да Производни сектор иницира ове активности у свим шумским газдинствима.

7. План пословања Центра за газдовање кршом

Центар за газдовање кршом Требиње газдује шумама и шумским земљиштем на подручју општина Требиње, Љубиње, Билећа и Берковићи, као и дијеловима општина Невесиње и Гацко. Основни документ на основу кога се газдује овим подручјем је дугорочни Програм газдовања подручјем крша, који се доноси за период од десет година (од 01.01.2014.г. – 31.12.2023.г.) и газдовање се углавном своди на кориштење општекорисних функција шума (ЗОШ. Члан 15).

Већина активности радника Центра за газдовање кршом Требиње планираних у 2017. години су радови на узгоју и заштити шума.

1. Од узгојних радова планирано је да се из средстава просте репродукције шума изврши пошумљавање унутар високих шума на површини од 0,5 ха.

2. Из средстава посебних намјена за шуме (проширена репродукција) планирано је извођење следећих радова:

-пошумљавање крша на површини од 14 ха (Требиње 4,5 ха; Љубиње 2 ха; Билећа 3,5 ха; Берковићи 1 ха; Невесиње 1 ха и Гацко 2 ха).

-попуњавање култура на кршу на површини од 10 ха (Требиње 1,5 ха; Љубиње 1 ха; Билећа 2 ха; Берковићи 2 ха; Невесиње 2,5 ха и Гацко 1 ха)

Поред узгојних радова из средстава посебних намјена за шуме планирани су да се финансирају радови заштита шума од биљних болести и штеточина и заштита шума од пожара, као и да се финансирају плате радника центра у складу са пројектима финансирања Центра за газдовање кршом Требиње.

3. Из средстава Свјетске банке и средстава посебних намјена за шуме планирано је да се наставе финансирати радови на успостављању расадника за производњу медитеранских врста кроз набавку опреме за расадничку производњу, пластеника, изградња система за наводњавање, изградњу и асфалтирање радно-манипулативне површине и комуникација кроз расадник, градња помоћних објеката, компостне јаме итд.

8. План пословања Истраживачко-развојног и пројектног центра

Статутом ЈП "Шуме Републике Српске" организациони дио Истраживачко-развојни и пројектни центар основан је с циљем да за Предузеће првенствено, а и за друге субјекте, израђује и извршава:

- шумско-привредне основе за државне и приватне шуме,
- ловне основе,
- пројектовање објеката ниско и високоградње,
- инвестиционо-техничку документацију,
- остале пројекте и програме,
- послове дијагнозно-прогнозне и извјештајне службе.

У току 2017. године, планирано је да се изврше следећи радови:

-Обрада теренских података и писање текстуалног дијела шумскопривредних основа за следећа шумскопривредна подручја: "Средње Врбаско", "Ханпјесачко" и "Чемерничко".

-Прикупљање таксационих података за следећа шумскопривредна подручја: "Рибничко", "Козарачко" и "Которварошко".

-Припремни радови за инвентуру који се односе на издвајање и обиљежавање одсјека на терену за следећа шумскопривредна подручја: "Доњеврбаско" и "Горњедринско".

-У 2017. години експериментално ће се вршити снимање изданачких шума путем даљинске детекције, тј на основу авиоснимака.

-Пројектовање и израда инвестиционо-техничке документације за пројекте изградње шумских камионских путева око 50 km и пројекте реконструкције шумских камионских путева око 40 km.

-У овој планској години почеће се са мониторингом здравственог стања шума путем сателитских снимака за цијелу територију Републике Српске.

-Преглед регистрованих и нерегистрованих сјеменских објеката у свим шумскопривредним подручјима гдје је било таквих објеката.

-Прегледи расадника у погледу контроле производње, здравственог стања шумског сјемена и контроле квалитета и здравственог стања садног материјала.

-Наставиће се послови дигитализације карата за шумскопривредна подручја која нису до сада дигитализована.

-Вршиће се снимање података са постављених биоиндикацијских тачака у оквиру Извјештајно-прогнозне службе.

- Наставиће се обука сјечака и тракториста у Јавном предузећу, сходно одлуци Управе Јавног предузећа.

9. План радне снаге

Производно-финансијски план ће се реализовати са 4 803 радника са следећом квалификационом структуром радне снаге:

Укупно	ВСС	ВШС	ССС	НСС	ВКВ	КВ	ПК	НК	Укупно
Број запослених	1062	81	2 344	68	52	920	78	198	4 803
%	22	2	49	1	1	19	2	4	100

Динамичким планом активности на спровођењу мјера за редефинисање организационо-економске позиције ЈПШ „Шуме Републике Српске“ је предвиђена израда Статута Предузећа усклађеног са Законом о предузећима и другим важећим законима у Републици Српској, као и израда јединственог нормативног акта о Организацији и систематизацији радних мјеста. Тим актом ће се коначно уредити питање радне снаге, евентуални вишак радника, одговарајућа квалификациона структура, распоред радника у складу тог акта и друга потребна питања из домена радне снаге.

10. План образовања и стручног усавршавања

За унапређење газдовања шумама, један од предуслова је повећање стручности и квалитета стручног рада запослених радника кроз преквалификацију, додатно образовање и усавршавање. Исто тако, стипендирањем ученика и студената одређених квалификација планира се побољшати квалификациона структура и обезбједити неопходни додатни кадрови, који су гарант бољег и стручнијег рада.

У ове сврхе предвиђено је укупно 346.064 КМ финансијских средстава, а њихова расподела ће се вршити на основу Правилника донешеног на нивоу Предузећа.

11. План сертификације шума

Сертификација је релативно нов концепт унапређења квалитета газдовања шумским ресурсима који се у потпуности базира на принципу добровољности. Смисао сертификације је да се осигура потврда да је производ произведен на прописан начин. Повећањем друштвене свијести о уништавању и деградацији шума дошло се до тога да се потрошачи желе осигурати да куповином дрвета и других производа шуме неће допринијети том уништавању, већ напротив да ће помоћи очувању тог богатства за будуће генерације. Под сертификацијом газдовања шумама подразумева се процедура у којој независно акредитационо тијело (акредитациона кућа SGS из Словачке) издаје писмену потврду и тиме гарантује за аутентичност свога налаза, да су активности газдовања које се проводе на одређеном шумском подручју усклађене са унапријед дефинисаним и међународно признатим стандардима. То потврђује да предузећа која газдују шумама доприносе у побољшању стања шумског екосистема, а тиме и глобалног екосистема.

Међународним FSC стандардима за газдовање шумама је предвиђено издвајање шума високе заштитне вриједности и репрезентативних узорака 5% од укупне површине, док је у „Шумама РС“ издвојено 8,13% цјелокупне површине под шумама. Све ове шуме су обиљежене на прегледним картама.

У 2017. години потребно је ангажовати све ресурсе (првенствено људске) на пословима везаним за рециртификацију за продужетак сертификата за наредних пет година. Рециртификацијом биће обухваћена газдинства по слободном избору. Све досадашње неусаглашености биће поништене, тако да ће се у 2018. години стартовати без корективних мјера. Редовна годишња контрола рециртификације треба да буде обављена највјероватније у периоду август-септембар од стране истог ревизора. До предвиђеног времена потребно је проводити све активности на поштивању свих стандарда које прописују FSC стандарди, а посебно треба обратити

пажњу на отклањање неусаглашености са FSC стандардима које су уочене приликом ранијих прегледа за које су у досадашњем периоду важења FSC сертификата изрицане опомене у виду корективних мјера, а које је Предузеће успјешно отклањало.

У последње вријеме уочено је све веће занимање интересних страна за процес газдовања шумама. Укључивање интересних страна у процес газдовања шумама је важан аспект у процесу сертификације, те шумска газдинства у наредном периоду требају посветити посебну пажњу у консултовању интересних страна приликом свих својих редовних активности.

12. План формирања и расподеле укупног прихода

План формирања и расподеле укупног прихода (план биланса успјеха) је продукт планираног обима реализације шумских дрвних сортимената и њихових цијена из важећег Цјеновника, као и осталих пословних, финансијских и других прихода, са једне стране, те пословних, финансијских и осталих расхода насталих коришћењем шума и шумског земљишта у складу са Законом о шумама и осталим законским и подзаконским прописима, са друге стране.

У односу на остварени укупни приход из 2015. године планира се повећање укупног прихода у 2017. години за 1 %, док је то повећање у односу на очекивани приход у 2016. години 5 %. План формирања и расподеле укупног прихода види се из следеће табеле:

Ред. бр.	Елементи	Оцена остварења у 2016. Износ (КМ)	План 2017. Износ (КМ)	%
1	Пословни приходи	186 989 650	196 139 160	105
2	Пословни расходи	183 177 611	190 745 117	104
3	Финансијски приходи	246 021	467 000	190
4	Финансијски расходи	1 509 102	890 879	59
5	Остали приходи	868 345	964 220	111
6	Остали расходи	1 324 626	807 154	61
7	Приходи од усклађ.вријед.имовине			
8	Расходи од усклађ.вријед.имовине		1 500	
9	Приходи по основу промј. рач. политика	52 990	23 500	44
10	Расходи по основу промј. рач. политика	43 177	12 500	29
11	Укупни приход	188 157 006	197 593 880	105
12	Укупни расход	186 054 516	192 457 150	103
13	Бруто резултат	Бруто добитак	2 102 490	244
14		Бруто губитак		
15	Порези и доприноси из добитка			
16	Нето резултат предузећа	Нето добитак	2 102 490	244
		Нето губитак		0

Пословна 2016. година за Предузеће представља наставак стабилизације пословања у сфери производње и реализације шумских дрвних сортимената што је дјелимично довело до поправљања финансијске стабилности.

У 2017. години се очекују значајно бољи финансијски резултати у односу на очекиване у 2016. години изражено кроз повећање од 144 индексна поена. Такав резултат је могуће остварити само уз максимално ангажовање свих запослених у Предузећу и бољи третман Предузећа код релевантних институција. Конкретна помоћ Предузећу би била, поред осталог, и сагласност Владе РС на продају најквалитетнијих шумских дрвних сортимената путем лиценцације што је и предвиђено овим планом, а и обавеза је која проистиче из важећег Акционог плана на сузбијању незаконитих активности у сектору шумарства и дрвне индустрије донесеног од стране Владе РС.

За побољшање финансијског стања значајно би било добијање средстава из накнаде за унапређење општекорисних функција шума у складу са чланом 91. ЗОШ, а која су у претходних неколико година изостајала.

На побољшање пословања значајно би утицало смањење издвајања за локалне заједнице, које је потребно ускладити са издвајањем у земљама у окружењу.

Недостатак обртних средстава у дужем периоду код неких организационих дијелова Предузећа намеће интензивнији рад на поправљању ликвидности, односно дуготрајан и темељит рад на финансијској консолидацији.

То првенствено подразумијева:

- спровођење донешених мјера из претходне године, у потпуности,
- потпуно извршавање планираних задатака,
- повећање учешћа више вриједних сортимената,
- свођење свих залиха на оптимум,
- израда аката у циљу дефинисања оптималног броја радника,
- провођење мјера штедње на свим нивоима,
- одабир квалитетних, доказаних и солвентних купаца,
- бољу наплату и утуживање дужника,
- инвестирање у складу са могућностима,
- стимулативно награђивање запослених.

Динамички план обухвата мјере за увођење строге финансијске дисциплине уз обрачун затезних камата и обавезно коришћење електронске диспозиције, у циљу постизања боље ликвидности. Израдом аката о интерном финансирању контролисати преливање финансијских средстава између организационих дијелова. Разрадом критерија за спровођење компензација допринијети бољој финансијској дисциплини. Смањењем задужености Предузећа, обезбјеђивањем инструмената плаћања и наплатом старих потраживања склапањем уговора о репрограму постићи пуну финансијску стабилност.

13. План расхода

Предвиђени планирани расходи (трошкови) су 192 457 150 КМ. Највећи дио планираних расхода чине пословни расходи, односно 99,11 % од укупних расхода. У оцјени остварења за 2016. пословни расходи чине 98,45 % укупних расхода.

Структура планираних расхода за 2017. годину у поређењу са оцјеном остварења истих у 2016. години је дата у следећој табели:

Ред. бр.	Врста расхода	Оцена остварења у 2016. Износ (КМ)	План 2017. Износ (КМ)	индекс
1	Набавна вриједност продате робе	78 939	115 000	146
	Трошкови материјала	3 926 017	5 616 120	143
	Трошкови горива и енергије	4 034 120	4 812 280	119
	Трошкови плата и накнада плата	86 108 129	87 275 431	101
	1 - сјеча и израда шумских дрвних сортимената	14 504 861	14 167 922	98
	2 - привлачење шумских дрвних сортимената од пања до кам. пута	28 071 271	28 961 779	103
	Укупно /1+2/:	42 576 132	43 129 701	101
	3 - Остале производне услуге	8 503 472	10 394 064	122
	Укупно трошкови производних услуга /1+2+3/:	51 079 604	53 523 765	105
	Амортизација основних средстава	6 816 698	6 984 263	102
	Трошкови накнаде за шуме-члан 89.став 1.30Ш-а	12 277 768	13 133 821	107
	Накнада за општине	16 425 195	16 476 713	100
	Остали пословни расходи	2 431 141	2 807 724	115
	Укупно:	183 177 611	190 745 117	104
2	Финансијски расходи из односа са повезаним правним лицима	12 986		
	Расходи камата и негативних курсних разлика	1 485 758	879 179	59
	Остали финансијски расходи	10 358	11 700	113
	Укупно:	1 509 102	890 879	59
3	Губици по основу расходовања и продаје осн. средств. и нематеријалних	7 814	2 000	26
	Мањкови			
	Расходи по основу исправке вриједности и отписа потраж. и остали расходи	1 316 812	805 154	61
	Укупно:	1 324 626	807 154	61
4	Расходи од усклађивања вриједности сталне имовине		1 500	
5	Расходи по основу промјене рач. полит. и исправке грешака из ранијих година	43 177	12 500	29
	Свеукупни расходи	186 054 516	192 457 150	103

У структури пословних расхода производне услуге чине 28,06%, односно 53,52 милиона КМ, од чега сјеча, израда и привлачење учествују са 80,58 % у укупним производним услугама. Трошкови зарада и накнада зарада чине 45,76 % пословних расхода, док су трошкови надокнаде за коришћење шума и шумског земљишта 6,89 % укупних пословних расхода, трошкови накнада за развој општина са којих потичу продати дрвни сортименти, по основу Закона о шумама ("Сл.Гласник РС", број 75/08 и допуна истог "Сл.Гласник РС", број 60/13) у пословним расходима партиципирају са 8,64%, а остали пословни расходи чине 1,47 % укупних пословних расхода. Расходи су планирани на основу:

- Остварених трошкова за 2015. и очекиваних из 2016. године,
- Закона о раду,
- Јединствених норми радова у шумарству и калкулација, те извођачких пројеката, и
- Законских прописа и уредби.

За боље пословање, односно бољи финансијски резултат поред остварења планиране производње и побољшања њене квалитетне структуре, предвиђена је штедња на свим нивоима и сегментима.

Нарушена финансијска равнотежа код једног броја шумских газдинстава се може поправити повећањем прихода, с једне и смањеним трошковима, с друге стране.

14.План инвестиционих улагања

Због усложене процедуре усвајања коначног Плана инвестиција у претходним годинама, Управа Предузећа је донијела одлуку да се у вријеме израде Производно–финансијског плана врши и израда коначног Плана инвестиционих улагања који ће да садржи инвестициона улагања по врстама инвестиција и по организационим дијеловима Предузећа, са изворима финансирања и да она као таква буду саставни дио Производно–финансијског плана за 2017. годину.

План инвестиционих улагања представља оцјену потреба за инвестицијама у сваком шумском газдинству, или другом организационом дијелу Предузећа са приоритетима будућег инвестирања који су раније одређени одлуком Надзорног одбора. Ти приоритети у инвестирању су:

- биолошке инвестиције (шумскоузгојни радови),
- реконструкција и градња шумских камионских путева,
- шумскопривредне основе.

Предвиђена су укупна улагања у износу од 38,2 милиона КМ.

Врста инвестиције		Оцјена остварења у 2016.	План 2017.	%
Биолошке инвестиције	из извора надокнаде за коришћ. шума и шумског земљишта и осталих извора	6 747 185	5 968 759	88
	из извора надокнаде за унапређ. општекорисних функција шуме	124 265	2 537 493	2042
	Укупно:	6 871 450	8 506 252	124
Изградња шумског камионског пута		2 356 019	4 601 128	195
Реконструкција шумског камионског пута		3 424 431	5 033 071	147
Израда ШПО		1 215 000	1 666 047	137
Ловна основа			15 000	
Информациони систем		108 208	5 359 331	4953
Набавка основних средстава		2 724 410	8 339 027	306
Изградња и куповина објеката		790 014	4 234 728	536
Остало		313 091	401 800	128
Укупно		17 802 623	38 156 384	214

Као што се види у табели, планира се повећање инвестиционих улагања у односу на очекивана улагања у 2016. години за 114 %. Разлог овоме је првенствено: повећање биолошких инвестиција (шумскоузгојни радови), изградња и реконструкција шумских камионских путева и значајно већа улагања у информациони систем, набавку основних средстава као и у изградњу и куповину објеката. У току 2017. године обавеза је Стручног тима да изради пројектни задатак за развој и успостављање интегралног информационог система на савременим технологијама коришћењем мобилних рачунара за праћење шумских дрвних сортимената.

Свако инвестирање морају да прате:

- адекватне одлуке органа Предузећа,
- сагласности и грађевинске дозволе,
- пројектна рјешења (објекти ниско и високоградње),
- рјешење имовинско-правних односа (објекти ниско и високоградње),
- додјела уговора извођачима радова у складу са Законом о јавним набавкама,
- увођење извођача радова у посао (објекат рада),
- именовање надзорног органа,
- испостављање ситуација за извршени рад (привремене и окончане),
- технички пријем, употребна дозвола,
- колаудациони записници, који уз пратећу документацију чини основ за књижење у основна средства,
- куповина основних средстава у складу са Законом о јавним набавкама.

ЗАКЉУЧЦИ:

- План обезбјеђује континуитет одрживог газдовања шумама у складу са шумско-привредним основама. Планом се предвиђа производња од 2,895 милиона m^3 свеукупне дрвне масе што представља 92 % просјечног годишњег етата за шуме подесне за газдовање по ШПО. Оваквим односом величина могуће и планиране сјече и висине годишњег прираста свеукупне дрвне масе (5,17 милиона m^3) долази до сталног повећања залиха свеукупне дрвне масе.
- Значајна су улагања у шуме и шумски фонд који се не воде у билансној позицији Предузећа, у облику шумскоузгојних радова на подизању, одржавању и њези постојећих шумских култура, те пошумљавању голети и потребним радовима у високим деградираним и изданачким шумама и другим радовима. Повећање шумског фонда који по Закону не чини имовину Предузећа само по основу улагања у шумско-узгојне радове износи 8,5 милиона КМ што је више од оцјене остварења за 2016. годину за 24%. Овome треба додати потребу и обавезу да Ресорно министарство сва намјенска средства прикупљена по основу накнаде за унапријеђење општекорисних функција шума по члану 91. Закона о шумама, усмјери у намјенске сврхе, што би резултирало потпуним испуњењем обавеза дефинисаним Законом о шумама и важећим ШПО.
- Овим планом је обезбјеђен раст имовине Предузећа кроз инвестициона улагања (наставак инвестиције у производњи садног материјала са обложеним корјеновим системом у Добоју и Требињу, изградња и реконструкција шумских камионских путева и осталих инфраструктурних објеката, израда ШПО, унапређење информационог система и остала средства неопходна за пословање Предузећа), и то из више извора: амортизације основних средстава, надокнада за коришћење шума и шумског земљишта у својини Републике, надокнада за унапређење општекорисних функција шума, остварене добити и других извора. Планом предвиђена инвестициона улагања за 2017. годину су већа од оцјене остварења инвестиција за 2016. годину за 114 %.
- У 2017. години наставиће се активности на реализацији Динамичког плана за редефинисање организационо економске позиције „Шума РС“, у свим сегментима остваривања планских задатака уз јачање људских и материјалних ресурса као претпоставке задовољавајућих резултата таквих активности. Очекујемо и од осталих институција задужених за реализацију појединих активности да се укључе у реализацију истих, јер су изузетно значајне за унапређење пословања Јавног предузећа. Постигнута је потпуна транспарентност свих пословних активности у Предузећу путем информисања заинтересоване јавности преко интернет сајта што ће имати све већи значај. Планира се продаја трупаца четинара и лишћара путем јавног надметања, као један од начина продаје, у складу са одлукама органа Предузећа.
- Савремени концепт газдовања шумама подразумијева, поред остваривања непосредних привредних користи, и остале значајније функције шума као регулатора влажности и падавина, конзервације земљишта и станишта бројне дивљачи, стабилизације биосфере и општег екосистема, стабилизације и одржавање здраве човјекове и радне средине. Значи, поред продукције дрвета, односно продукције других добара, циљ је и остваривање бројних заштитно-регулаторних и социо-културних функција шума.
- Посебну пажњу треба посветити заштити шума, а нарочито санацији здравственог стања четинарских састојина на романијском платоу које су угрожене од поткорњака, санирању сушења састојина хрasta на Озрену, те константном мониторингу популације губара и других штетника.

- Предузеће је добило FSC сертификат за све државне шуме којима газдује у 2009. години чиме је прилагођено газдовање шумама међународним стандардима у овој области. Процес рециртификације је успјешно завршен у 2012. години чиме је продужена важност FSC сертификата за газдовање шумама на сљедећих пет година, односно до 2018. године. Наредна рециртификација је планирана да се изврши у току 2017. године. Јавно предузеће је процесом сертификације газдовања шумама одређено да у цјелости прихвати Међународне FSC стандарде за газдовање шумама.
- Максимализација профита у Предузећу подразумијева, уз максимално повећање свих врста прихода и смањење укупних расхода и свих врста трошкова по мјестима и носиоцима, те њихово свођење на најмањи могући ниво. У изради Плана посебан акценат је стављен на минимализацију индиректних трошкова производње (нематеријални трошкови, непроизводне услуге). Ограничене су могућности рационализације и минимизирања трошкова када се ради о издвајањима по основу Закона. Тако у категорији нематеријалних трошкова највећу појединачну ставку чине издвајања у складу са чланом 89. Закона о шумама, односно 10% финансијских средстава од вриједности продатих ШДС утврђене по цијенама франко камионски пут по Цјеновнику Јавног предузећа шумарства, за развој општина са којих потичу продати сортименти. Та средства чине 85 % укупних нематеријалних трошкова, око 8,6 % укупних пословних расхода, односно 16,5 милиона КМ, што је износ већи за 3,2 пута од планиране бруто добити за 2017. годину.
- Удио прихода по основу реализације осталих шумских производа у укупном приходу још није на задовољавајућем нивоу, али су ипак планирана значајна средства и очекује се значајан резултат од улагања у ове сврхе у организационој јединици Предузећа – Центру за сјеменско-расадничку производњу Добој (производња свих врста садница за потребе Предузећа и продају екстерним купцима, производња леко-биља и житарица). У 2017. години планирани су приходи од ловства у износу од 290 хиљаду КМ што није велики износ, али се постепено стварају услови за све успјешније газдовање ловиштима у оквиру Предузећа, те се планира ова дјелатност појачати кадровски и организационо. Планом су предвиђене одређене активности у осталим организационим дијеловима на интезивнијем коришћењу споредних шумских производа.
- Одржавање ликвидности Предузећа, због озбиљних поремећаја на глобалном банкарско-финансијском тржишту као генератору насталих привредних поремећаја и утицаја на реалну економију је, био највећи изазов у протеклом периоду у пословању Предузећа, а очекујемо да ће систем рационалног управљања расположивим новцем и у 2017. години бити од пресудног значаја за Предузеће. Без обзира на чињеницу да је дошло до постепеног јачања дрвопрерађивачког сектора РС, БиХ и региона што је у доброј мјери нормализовало производњу и реализацију ШДС у Предузећу, проблем неликвидности није у потпуности ријешен у прерађивачком сектору што и даље има негативан утицај на Предузеће. Отуда и потреба да се на бази искустава из претходног периода евентуални поремећаји на тржишту дочекају спремније, те је за очекивати да ће се плански задаци у овом плану, а све у складу са Законом о шумама, шумскопривредним основама, Трогодишњим планом пословања те посебним Уговором о коришћењу шума и шумског земљишта закљученим са Ресорним министарством у потпуности испунити.

в.д. ДИРЕКТОР

Риста Марић дипл.ек.

